1911 — Ateitis — 1962

LIETUVIŲ KATALIKIŠKOJO JAUNIMO ŽURNALAS

LITHUANIAN R-CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

1962 LAPKRITIS - NOVEMBER Nr. 9

TURINYS

Vakaras ant Keturių Kantonų ežero — **Maironis** 225

Išnyksiu kaip dūmas... — **Audra Garbenytė** . . 226

Nuo Birutės kalno — **Maironis** 227

Kataliko intelektualo problematika — **R. Šliažas** 228

Eilėraščiai — **Liauda** 231

Partizanai — **Stasys Daunys** 232

Dvi savaitės... (Nr. 2) — **R. Bielkevičiūtė** . . 235

Šv. Povilo mieste — **Dėdė Juozas** 238

Veidas situacijai — **Dalia Kolbaitė** 241

Baigusieji . . . . . 240 - 251

Sąjungų Centrinės Valdybos 243

Darbai ir žmonės 244

Spaudos apžvalga — **R. Šliažas** 247

Dainavos pelkėse beklaidžiojant 248

Stovykla perspektyvoje 249

Per prizmę 252

Vox Populi 253

Pagalvok — **M. Pakalniškytė** 254

Kreivos šypsenos 254

Viršelio nuotrauka **Vytauto Maželio.**
Studentų stovyklos fotografijos **A. Garbenytės, R. Šaulio, R. Gedeikos ir R. Liutkaus.**
Šį numerį redagavo **P. Kaufmano** kolektyvas.

Vyr red : Rimantas Repšys
Pad. red.: R. Sakadolskis
Literatūra: Lilė Tumosaitė
Moksl. reik. ved.: R. Juozevičiūtė
Korespondencijos: Audronė Garbenytė

Redakcijos adresas:
"Ateitis"
6540 S. Campbell Ave.,
Chicago 29, Ill.

★

LITHUANIAN CATHOLIC YOUTH MAGAZINE

Published monthly, except July and August by the Lithuanian Catholic Youth Association.

"ATEITIS"

5725 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois

★

Prenumerata metams $5.00
pagal JAV dol. kursą.
Garbės prenumerata metams $10.00
Subscription $5.00 per year

Vyr. red.: P. Kaufmanas
Pad red : Vacys Šaulys
Literatūra: Dalia Kolbaitė
Moksl. reik. ved.: L. Bačinskaitė
Korespondencijos: V. Bičiūnaitė

Administracija:
5725 So. Artesian Ave.
Chicago 29, Illinois

★

Second class postage paid at the Chicago Post Office

Ežero skaisčios bangos liūliavo
Žaliu smaragdu;
Laivą be irklo varė, lingavo
Vėsos dvelkimu.

Saulė už Alpių leidos sutingus;
Varpai Liucernos
Dievui aukojo darbus vargingus
Žmogaus ir gamtos.

Medžių ant saulės kepintas lapas
Nuspindo rasa;
Rožių iš kalnų papūtė kvapas
Skania sveikata.

Audžiau nurimęs aukso svajones
Aušros spinduliais;
Lėkė jos, skrido pilnos malonės
Padangių keliais.

Vedė jas paukščių kelias žvaigždėtas,
Lydėjo širdis
Į tolimąsias, į numylėtas
Tėvelių šalis.

1862-

MAIRONIS

-1962

VAKARAS

ANT KETURIŲ KANTONŲ

EŽERO

Kiek atminimų, atsitikimų,
Gyvų kitados,
Vienas už kito brėško ir švito
Anapus ribos!

Ten, kur palangėms stiepias sužiurę
Žemčiūgų žiedai,
Kur raudonmargę kreipia kepurę
Jurginų pulkai,

Ten, kur sesutės rūta dabina
Kasas nuo mažens,
Kur juodbėrėlį brolis augina
Balnot ant rudens,

Ten, kur Dubysos mėlyna juosta
Banguoja plati!..
Ko, ašarėle, ko tu per skruostą,
Kaip perlas, riedi?

Ten tai prabėgo mano brangiausi
Jaunystės laikai,
Ir po tiek metų pats savęs klausi:
Tai vien tik sapnai?

Kiek atminimų, atsitikimų,
Gyvų kitados,
Vienas už kito brėško ir švito
Anapus ribos!

LIETUVOS
NACIONALINĖ
M. MAŽVYDO
BIBLIOTEKA

IŠNYKSIU, KAIP DŪMAS...

AUDRA GARBENYTĖ

Šiais metais minime Jono Mačiulio - Maironio šimtinę sukaktį. Jo reikšmė ne vien literatūroj iškilo šio šimtmečio eigoje. Jis mokėjo savo epochos idėjas išgyventi ir prieinamai apipavidalinti meniška forma. Dėl to gali būti skaitomas epochos (nuo "Aušros" iki nepriklausomybės gavimo) kūrėju. Jo dvasia įaugo į mūsų kultūrinį gyvenimą. Jis buvo visur dainuojamas bei deklamuojamas.

Daugiausia laimėjimų tačiau yra atsiekusi Maironio lyrika. Tiek yra jisai atsižymėjęs šia išraiškos forma, kad jisai yra skaitomas estetinių vertybių kūrėjas.

Pažvelkim dabar į jo du eilėraščius: "Nuo Birutės Kalno" ir "Vakaras ant Keturių Kantonų Ežero", ir per juos bandykim pamatyti, kodėl Maironis yra skaitomas toks garsus ir mėgiamas poetas.

Maironio kūryba gal geriausiai pažįstama iš tų eilėraščių, kuriuose yra patriotinio - visuomeninio pobūdžio motyvai. Žymesni to pobūdžio eilėraščiai yra: "Trakų pilis", "Oi, neverk, motušėle", "Vilnius" ir "Miškas ūžia". Daug tokio motyvo eilėraščių yra virtę dainomis: Jaunoji Lietuva, Už Raseinių ant Dubysos, Lietuva brangi ir Milžinų kapai.

Be to, Maironio lyrikoje randame gamtos ir egocentrinių motyvų. Šio tipo eilėraščiuose jau nebepabrėžiama garbinga Lietuvos praeitis, bet poeto emocijos ir pergyvenimai. Galim pastebėt, kad jisai stengiasi išreikšt savo jausmus gimtojo krašto gamtos vaizdais. Dažnai gamtos pergyvenimai sukelia poeto emocijas nors tų jausmų pati gamta neišreiškia. Galima sakyt, susidaro paralelė arba palyginimas tarp gamtos pergyvenimų ir poeto jausmų. Be to, grynai gamtinių Maironio eilėraščių nėra. Jei jisai neišvysto platesnės paralelės, tai bent stveriasi įvairių žmogaus ir gamtos gyvenimo palyginimų.

Yra keletas žymesnių tokių eilėraščių jo rinkiniuos, pvz.: "Nebeužtvenksi upės...", "Užmigo žemė," ir "Nuo Birutės kalno."

Pažvelgus į eilėraštį "Nuo Birutės kalno," randame tą palyginamąją struktūrą. Poetas lygina savo asmeninius troškimus su jūra. Jisai kreipiasi į ją, kaip į draugą, kuris yra pergyvenęs ir supranta tai, ką poetas dabar jaučia. Poetas neramus taip pat, kaip audringa jūra. Jisai prašosi tos galios, kurią gali suteikt jam Baltija. Atrodo, kad norėtų užmiršimo ramaus, bet žino, kad jo neras. Poetas žino, kad jo sielos skausmai per amžius paliks, ji nerami, taip, kaip jūra "per amžius plačių nenutildo bangų".

Kodėl poetas nerimauja? Ko trokšta jo širdis? Žinoma, tiktai, kad jį kažkas paveikia. Galim spėti priežastį. Gal yra daug jų. Įdomu, kad šis eilėraštis buvo sukurtas 1895 m. Tuo laiku Maironis jau profesoriavo Peterburgo dvasinėj akademijoj. Turėjo daug pareigų ir rūpesčių. Jis buvo kunigas ir iki raidės atsidėjęs savo pareigoms. Viduje, tačiau ,jisai slėpė jautrią sielą, žmogiškus jausmus.

Be šio fakto ,jisai buvo visuomenininkas susirūpinęs gyvenimo klausimais. Šis eilėraštis gali ir išreikšt Maironio maištavimą, nepasitenkinimą carine priespauda. Aušros laikai ir problemos sukėlė skirtingus jausmus poete, susimaišė jo sieloj ir plestėjo širdyje. Nenuostabu, kad jisai skundžiasi: "Liūdna man! Gal ir tau? O kodėl nežinau...

> Trokštu draugo arčiau: juo tikėti galiu;
> Jis, kaip audra, nujaus mano sielos skausmus;"

Šiam eilėrašty gal buvo jieškota gilesnės priežasties poeto neramumo klausimu, tačiau Maironio poezijoj retai randama subtilumas bei paslėptos mintys. Šis lyrikas tiesiogiai išsako savo jausmus ir emocijas.

Maironio lyrikos formos sugestyvinė jėga glūdi vidaus nuotaikos suderinime su išraiškos priemonėmis. "Nuo Birutės kalno" eil. yra vieningai išlaikytas anapestas išreiškiantis galingai siūbuojančios jūros nuotaiką. Savo kuriamąją priemone jisai vartoja ne vaizduotę, ne intelektą, bet jausmus. Dėlto jo žodynas susideda iš emocingų žodžių, kaip: krūtinė, galia, trokšta širdis, ilgesys, paslaptingas balsas, geisti, liūdna, užkauktų smarkiau, užmiršimas ramus, draugas, audra, ir sielos skausmus.

Kitas eilėraštis, "Vakaras ant Keturių Kantonų ežero," irgi turi gamtinį - egocentrinį motyvą. Šį kartą Šveicarijos gamta sukelia poete ilgesį savo gimtajam kraštui. Nors Alpėse yra gražu, svajonės grįžta atgal į "numylėtas tėvelių šalis." Jo ilgesys tiek auga, kad prabyla:

> "Ko, ašarėle, ko tu per skruostą,
> Kaip perlas, riedi?"

Jo širdis ilgisi sugrįžt į tėvynę, kurioj "prabėgo mano brangiausi jaunystės laikai", lailkai pilni "atminimų, atsitikimų, gyvų kitados." Reikia pastebėt, kad jisai rašė šį eilėraštį 1904 m., jau suaugęs vyras. Dėlto sako apie tuos laikus:

> "Ir po tiek metų pats save klausi:
> Tai vien tik sapnai?"

Dabar jam tie laikai jau taip tolimi, jisai tiek jau pergyvenęs.

Šiam, kaip ir anam, nerandam jokio subtilumo. Poetas paprastai išreiškia savo tėvynės ilgesį. Dinamikos atžvilgiu, "Nuo Birutės kalno" yra stipresnis negu "Vakaras ant..." Pirmam randamas jausmas yra neramumas, galingumas; antram, liūdnas, svajojantis. Pirmam jūra yra atvaizduojama audringa; anam, ežero bangos — liūliuoja. Pirmam, poetas jieško užmiršimo! antram, prisiminimo, ir t.t.

Kas yra charakteringa apie antrąjį eilėraštį yra jo melodingumas. Poetas naudojo toninę eilėdarą. Tas yra Maironio įnašas į lietuvių poeziją. Anksčiau vyravo tik silabinė eilėdara. Ritmas yra lygus, ramus; atvaizduoja ežero bangų ramų liūliavimą ir lengvą svajonių skridimą į tėvynę.

Abiejuos eilėraščiuos Maironis vartoja ketureilius posmus su kryžminiu rimu, kurie jo lyrikoj vyrauja. Nenuostabu tad, kad jo lyrikos melodingumas virsta daina, o pats poetas yra skaitomas Lietuvos dainium.

Jo poezija, nors nesubtiliai gili, turi savo grožį tame vaizdžiam jausmų išreiškime ir Lietuvos gamtos atvaizdavime. Gero eilėraščio kriterija nėra vien tik subtilumo lygis, bet lyrinė forma, melodingumas, poeto sugebėjimas paveikt skaitytojo jausmus.

Pažvelgus ne vien į šiuos eilėraščius, bet ir į kitą jo kūrybą, į jos įtaką lietuvių gyvenimui, reikia nesutikt su poetu Maironiu, kuris skundėsi:

> Išnyksiu, kaip dūmas, neblaškomas vėjo,
> Ir niekas manęs neminės!
> Tiek tūkstančių amžiais gyveno, kentėjo,
> O kas jų bent vardą atspės?

Bibliografija

Gineitis, L., Jonynas, A., Matuzevičius, E., **Maironis: Rinktiniai raštai**, I T., 5-49.

Naujokaitis, Pranas, **Lietuvos Literatūra**, Patria, Tuebingen, 1948, pp. 112-122, 127-128.

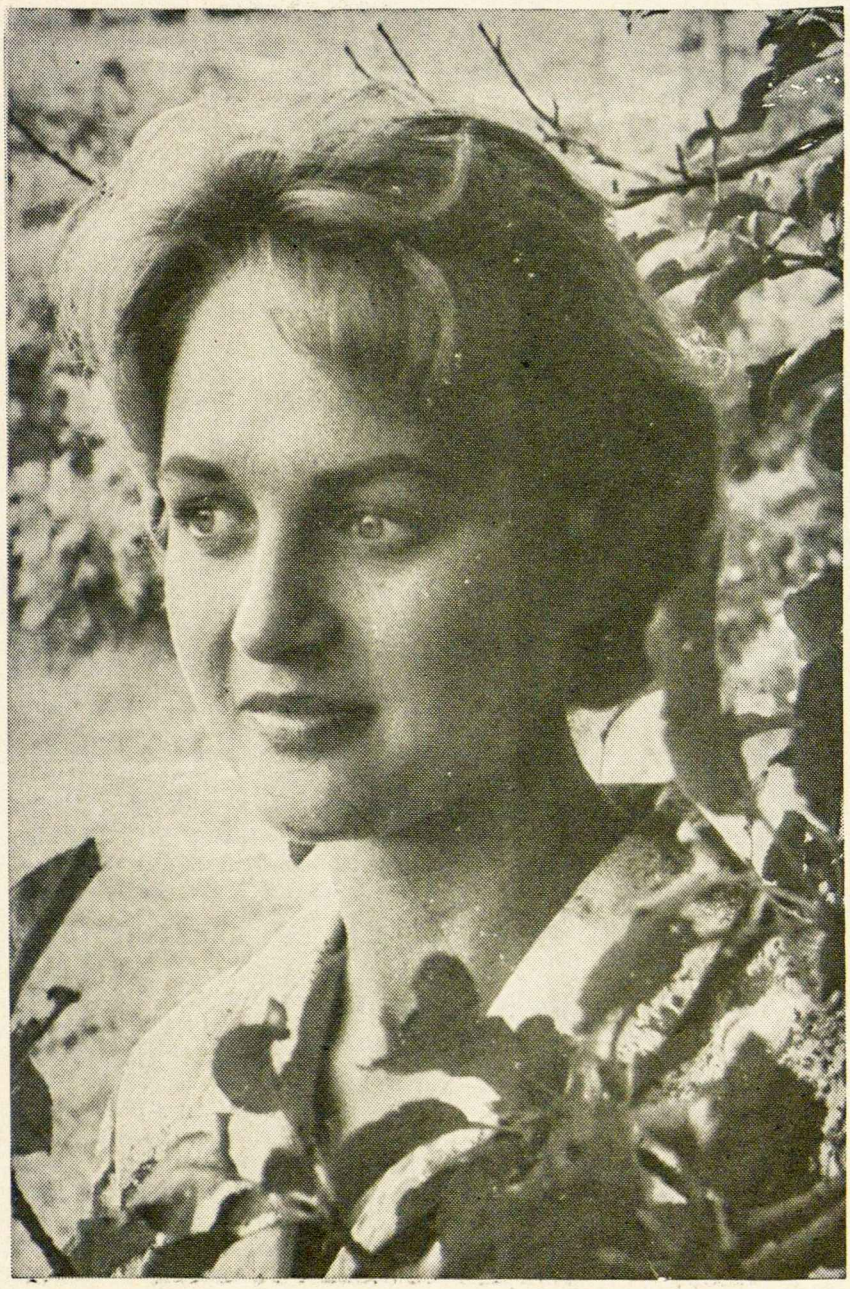

Žvilgsnis į stovyklą Foto R. Gedeikos

NUO BIRUTĖS KALNO

Išsisupus plačiai vakarų vilnimis,
Man krūtinę užliek savo šalta banga,
Ar tą galią suteik, ko ta trokšta širdis,
Taip galingai išreikšt, kaip ir tu, Baltija!

Kaip ilgėjaus tavęs, begaline, plati!
Ir kaip tavo išgirst paslaptingų balsų
Aš geidžiau, tu pati vien suprasti gali,
Nes per amžius plačių nenutildai bangų!

Liūdna man! Gal ir tau? O kodėl, nežinau;
Vien tik vėtrų prašau, kad užkauktų smarkiau:
Užmiršimo ramaus ir tarp jų nematau,
Betgi trokštu sau marių prie šono arčiau.

Trokštu draugo arčiau: juo tikėti galiu;
Jis, kaip audra, nujaus mano sielos skausmus;
Paslapties neišduos savo veidu tamsiu
Ir per amžius paliks, kaip ir aš, neramus.

RIMVYDAS ŠLIAŽAS

KATALIKO INTELEKTUALO PROBLEMATIKA

KONTRAVERSINIS STRAIPSNIS METINE TEMA

Ši tema buvo man įvairiai suformuluota, tačiau bendra mintis yra ta, kad čia turėtų būti nagrinėjamas konfliktas, kuris kyla tam tikro tipo katalikuose, būtent intelektualuose arba studentuose, kurie pakeliui į intelektualus, vadinasi, žmonėse, kurie vadovaujasi savo gyvenime protu, kurių protas buvo išlavintas ar dar lavinamas augštuoju mokslu, kurie tuo stovi mūsų modernaus pasaulio vidury ir yra jo vaikai. Bet šitų žmonių intelektualizmas yra aptariamas vienu būdvardžiu: katalikiškas, ir čia jau pajuntame, kad jų intelektuališkumas įgyja kitą dimensiją — ryšį su išmintimi, kuri tūkstančius metų sena ir su tiesa, kuri šitame skepticizmo amžiuje gali net prieštarauti pačiai protininko sąvokai. Taigi atsiveria problematika tarp tų dviejų žodžių: katalikas ir intelektualas.

Na, kas tik paskaito truputį šv. Joną, tuoj žinos, koks santykis abiejų turėtų būti. Tačiau atrodo, kad ši formulė nepadeda mūsų amžiuje, nes skaitant katalikų spaudą susidarė įspūdis, kad mums šis santykis nebe visai aiškus. Mes gyvename civilizacijoj, kuri per paskutinius 300 metų išstūmė religiją kaip veiksmingą jėgą iš savo gyvenimo, ir mūsų problematika yra daug pagrindinesnė. Kur mes randame Dievą civilizacijoj ar kultūroj, kurią žmogus pats sukūrė per mokslą? Kokią rolę turi tada religija, antgamtiniai įstatymai pasauly, kuris gyvena ir tvarkosi pagal savo normas? Transcendencijai nėra nei vietos, nei reikalo, nei būdo išreikšti. Blogiausiu atveju ji pasmerkiama kaip gyvenimui svetimas ir priešingas principas, pav. 19 amž. liberalizmo ar mūsų laikų komunizmo, o geriausiu atveju stebima su mandagiu susidomėjimu, kaip keista iš tamsiųjų žmogaus gelmių kylanti įdomybė. Pav. Billy Graham kalbėdamas University of Chicago studentams susilaukė klausytojų juoko, kai jis papasakojo, kad jo pamokslus universitetuose lanko labiausiai psichiatrijos ir retorikos fakultetų profesoriai ir studentai.

Tas suskilimas tarp tikėjimo ir mokslo ir krikščionio intelektualo konfliktas yra labai ryškiai parodytas protestantų kunigo Asmunen straipsny katalikų **Hochland** žurnale 1961 m. spalio mėn. Pirmiausia jis pastebi religijos atitrūkimą nuo gyvenimo, jos įtakos neturėjimą. Savyje jis pastebi dvilypumą — iš vienos pusės jis vien savo išsilavinimu yra modernus žmogus ir ypatingai kaip protestantas buvo lavintas modernioj filosofijoj, kuri sekė mokslo pažangą. Bet šalia to jis tiki į krikščionybės dogmas, kurios jis negali sutaikyti su savo modernizmu, nors jis į jas tiki. Bet jis yra šio pasaulio pilietis, kuriame nebevyrauja šv. Povilo pasakymas, kad protas turi paklusti Kristui, bet jau Kanto — kas virš proto — prieš protą. Katalikybėj Asmunen mato ypatingai liturgijoj protestą prieš kiekvieną realybės supratimą, kuris remiasi tik matoma realybe; ji galvojo scholastiškai, liko todėl tvirta, bet tuo prarado santykį su mokslu ir dabartiniu pasauliu. Asmunen nemano, kad tokia padėtis gali trukti toliau: "Abi bažnyčios (katalikų ir protestantų) tiki į fikciją, jeigu jos mano, kad jos turi ir gali mokslą, kaip realybės aiškintoją, palikti vieną."

Kadangi katalikų bažnyčia čia taip ryškiai surišta su viduramžių galvosena ir jo tikėjimu ,tai gal čia vieta ir reikalas pažvelgtl į aną amžių, kad geriau suprastume savo padėtį. Viduramžiuos tikintis rado tikėjimo patvirtinimą savo aplinkoj. Viskas buvo Dievo sukurta ir tuo išreiškė Dievo mintį, buvo Jo minties simboliu. Tik paskaitykime, kaip "Physiologus", iš kurio daug kūrinių sėmė žinias apie nematytus gyvulius, aprašo liūtą: "Liūtas išreiškia Viešpatį per savo jėgą ir todėl jį dažnai mini šv. Rašte... Liūtas turi tris dalykus, kurie pažymi mūsų Viešpatį. Vienas tai, kad kai jis eina miške ir pajunta medžiotojus, jis panaikina savo pėdsakus, kad jie nerastų jo. Taip darė mūsų Viešpats, kai jis buvo pasauly tarp žmonių tam, kad priešas nesuprastų, kad jis Dievo sūnus. Kada liūtas miega, jo akys budi. Tuo jis pažymi mūsų Viešpatį, kai Jis sakė: Aš miegu, bet mano širdis

budi... Kai liūtė gimdo, liūtukas negyvas, tokiu jis būva iki trečios dienos. Tada ateina tėvas ir papučia į jį ir tada jis yra gyvas. Taip pažadino visagalis Tėvas savo viengimį sūnų trečią dieną iš mirties." Čia aiškiai matome, kuo žmonės domėjosi nagrinėdami liūtą — ne jo kaulais ar klasifikacija, bet jo simboliniu turiniu. Čia matome, kaip kiekvienas faktas, kiekviena gamtos apraiška buvo jungiama į religiją, į santykį tarp Dievo ir žmogaus ir buvo tiek vertingas, kiek jis atspindėjo Dievo mintį ir tarnavo Jo tikslui.

Išdavoj to jie turėjo pilnutinį pasaulėvaizdį, kur viskas turėjo savo vietą: žemė buvo pasaulio vidury, žmogus buvo kūrybos karūna, o Dievas tvarkė viską. Ir nors Jo galvojimas buvo žmogui paslėptas, tačiau tikėjimas ir apreiškimas užtikrino žmogų, kad viskas vyksta pagal Augščiausiojo norą.

Iš tos vienos ištraukos skamba, lyg viduramžių mintytojai būtų buvę daugiau poetai negu protininkai. Šis įspūdis yra netikras. Kas labiausia nustebina studijuojant vienuolynų mokyklų programą arba Karolio Didžiojo auklėjimo politiką — tai kokia didelė reikšmė ir kiek daug laiko buvo skiriama proto lavinimui, nes buvo suprastas reikalas išlavinti protą, kad jis tuo geriau suprastų šv. Rašto alegorijas. Vokietijos Fuldos vienuolyno mokykloj mokė gramatikos, retorikos, dialektikos, aritmetikos, geometrijos, muzikos, astronomijos, teologijos ir vokiečių kalbą. Vienuolyno bibliotekoj buvo knygos naudojamos mokyti šitiems dalykams bet ir menui, istorijai ir graikų filosofijai. Visoj bibliotekoj buvo 2,500 knygų. (Čia pravartu atsiminti, kad visa antikinė literatūra, kiek mes jos turime, buvo išlaikyta mums tik per tokias vienuolynų bibliotekas). Žmonės, kurie baigdavo tokias mokyklas buvo intelektualai pilna prasme, kaip pav. anglosaksas Aldhelm, kuris domėjosi Bažnyčios ir antikine literatūra, biblijos ir legendos šventaisiais, pasaulio istorijos didžiaisiais, gramatikos ir metrikos taisyklėmis, skaičiavimu ir eilių rašymu, astrologija ir laiko apskaičiavimu, romėnų teise ir vienuolynų tvarka. Tokie žmonės kaip Alkumas net teigė, kad pasaulinis išauklėjimas gautas iš Vergilijaus raštų skaitymo yra vertinga priemonė lavinti protą, nors jis pasmerkė Vergilijų ir jo "melą".

Kas pažymi tokius katalikus intelektualus — tai savo ribų žinojimas, kad žmogaus protas ribotas ir negali viską apčiuopti. Jie pasitikėjo daugiau autoritetu — Dievo žodžiu ar Jo apšviestų žmonių raštais. Mokslininkai todėl neieškojo naujų atradimų, bet organizavo turimus autoritetus, šv. Tomo **Summa** yra tokio intelektualinio darbo tipingas pavyzdys.

Nesusidarykime tačiau įspūdžio ,jog viduramžiuos viskas buvo idealu ir krikščioniška, kaip šis trumpas apibendrinimas siūlo pagalvoti. Viduramžių idealumo mitą sukūrė suplokštėjusiu racionalizmu nusivylusi romantika. Tačiau Romano Guardini knygoje "Das Ende der Neuzeit" pažvelgia blaiviau į viduramžius ir laiko juos krikščionybės atžvilgiu neutraliais.

Jau nuo maždaug 1350 šis gražus poetinis pasaulėvaizdis pradeda griūti ir proto autonomija didėti. Descartes yra šio išsivystymo viršūnėj. Maritain knygoje "The Three Reformers" parodo, kaip Descartes suteikė žmogaus protui angelų proto ypatybes — vadinasi, sugebėjimą išvysti pilną tiesą. Tuo mokslas išsilaisvina iš autoriteto ir jo angeliškam — kritiškam metodui nebėra ribų.

Empirizmas atvėrė naują pasaulį. Apšvietimo amžius buvo pilnas optimizmo, kad dabar pagaliau žmogus ir protas apvaldys pasaulį. Tipinga, kad to amžiaus filosofijos sistemose žmogaus esmė ir vertė grindžiama jo proto turėjimu. Padarius tai, viskas, kas neįeina per protą į žmogų yra jau jam primesta, o ne jo paties pasisavinta, ir todėl neverta žmogaus.

Iš pradžių mintytojai bandė suracionalizuoti religiją— deizmas yra tokio mėginimo išdava. Jame Dievas, kuris prieš tai buvo gyva tikrovė, dabar pasidarė pasaulio mechanizmo dangiškuoju inžinieriumi ir virto dėsniu. Tačiau sykį sukūrus tokią religiją, ji pasidarė prieinama skepticizmo puolimams ir buvo pagaliau jo sugriauta.

Šis išsivystymas nuo viduramžių labai įdomiai atsispindi dr. Fausto motyve pasaulio literatūroj. Šia tema kartą kalbėjo prof. Heller iš Northwestern University paskaitoje University of Chicago. Viduramžiuos Faustas turėjo susidėti su velniu, kad nugalėtų savo ribas ir žinotų. Už tai jis buvo prakeiktas, kadangi jis peržengė Dievo duotas ribas ir padarė tai, kas nederėjo žmogui: jis valgė nuo uždrausto medžio. Vėlesni amžiai padarė iš Fausto didvyrį, nes norėti žinoti, tai yra žmoniška ir pagaliau šventa.

Kuo toliau tuo daugiau žmonių sąmonė nusmuko žemyn nuo religijos ir išsiblaškė empiriniame pasauly. Viduramžių vieningas pasaulėvaizdis sudužo. Kai krikščionybė pametė savo vadovaujančią rolę, žmogus ieškojo visumos ir normų savo pasauly, pav. gamtoje. Gamta — ne kaip mes ją dabar matome, bet kaip žmogaus visumos idėja. 18 amžiaus žmogus prakalbėjo į gamtą kaip į gerą, išmintingą motiną. Goethe artinosi prie gamtos reiškinių su pagarba; jis jautė tarp savęs ir gamtos bendrą harmoniją. Mokslas reiškė jam šios harmonijos atradimą. Todėl jis atsisakė gamtą instrumentais kankinti, vadinasi, naudoti priemones, kurios prievarta išgaudavo iš gamtos atsakymą ,taip, jis net neapkentė žmonių su akiniais. O Shaftesbury gieda gamtai himnus: "O didinga gamta! Virš visų graži ir gera! Visus mylinti, visa meilės verta, visa dieviška! Kurios reginiai ir taip žavintys ir taip mieli; kurios ištyrimas atneša tiek daug išminties ir laimės... O galingoji gamta, apraiškos išmintingoji vietininkė..."

Pasiskaitę Rousseau "Emile" dažnai pastebėsime, kad ten naudojamą žodį "gamta" tikintis žmogus galėtų lengvai pakeisti "Dievu".

Guardini savo knygoj pastebi, kad mums jau seniai sudužo gamtos visumos idėja. Mums gamta nebėra visata ar harmonija, bet abstrakčių formulių rinkinys ir energija, kurią mes mėginame technika užvaldyti be jokios pagarbos.

Mūsų laikais mes nebedarome nė pretenzijų į kokią visumą virš faktų. Empirizmas neatranda ir savo metodu negali atrasti platesnių ryšių ir prasmės. Viduramžių pasaulis yra galutinai sudužęs. Guardini apibūdina, koks suskilęs modernus pasaulis, kaip kiekviena sritis valdosi pagal savitus dėsnius. Politiką anksčiau saistė sąžinės dėsniai, dabar galia ir proga. Istorijoj anksčiau buvo įžvelgta išganymo eiga, dabar joje faktai lieka be ypatingos svarbos. Suskaldžius visatą, padarius kiekvieną sritį autonomiška, nebelieka vietos kitiems metodams ir dėsniams ir gauname tokią padėtį, kurią Guardini charakterizuoja taip: Krikščioniška apreiškimo tiesa vis labiau abejojama; jos teisėtumas gyvenimo formavime ir vadovavime vis aštriau užginčyjamas. Prieš Bažnyčią galutinai vis aštriau atsistoja kultūrinė laikysena. Naujasis reikalavimas, kad įvairios gyvenimo ir veiklos sritys: politika, ekonomija, socialinė santvarka, mokslas, menas, filosofija, auklėjimas ir t. t. būtų iš juose pačiuose esančių dėsnių išvystomi, pasidaro vis savaimingesnis.

Net tikintįs priimtą šitą padėtį galvodami, kad religiniai dalykai yra reikalas sau, o pasauliniai taip pat. Taip kaip išsivystė grynai mokslinis mokslas, grynai ekonominė ekonomija, grynai politinė politika taip ir grynai religinė religija.

Tik pasidairykime į savo gyvenimą, kiek svarbos turi religija jame, arba į savo kraštą, kur priežastis, kad laisvai ekonomijai reikalingas bedarbių rezervas, atrodo, pateisina kelių milijonų žmonių vargą. Ir patys darbininkai pagauti tos naujos moralės — kai buvo didysis plieno dar-

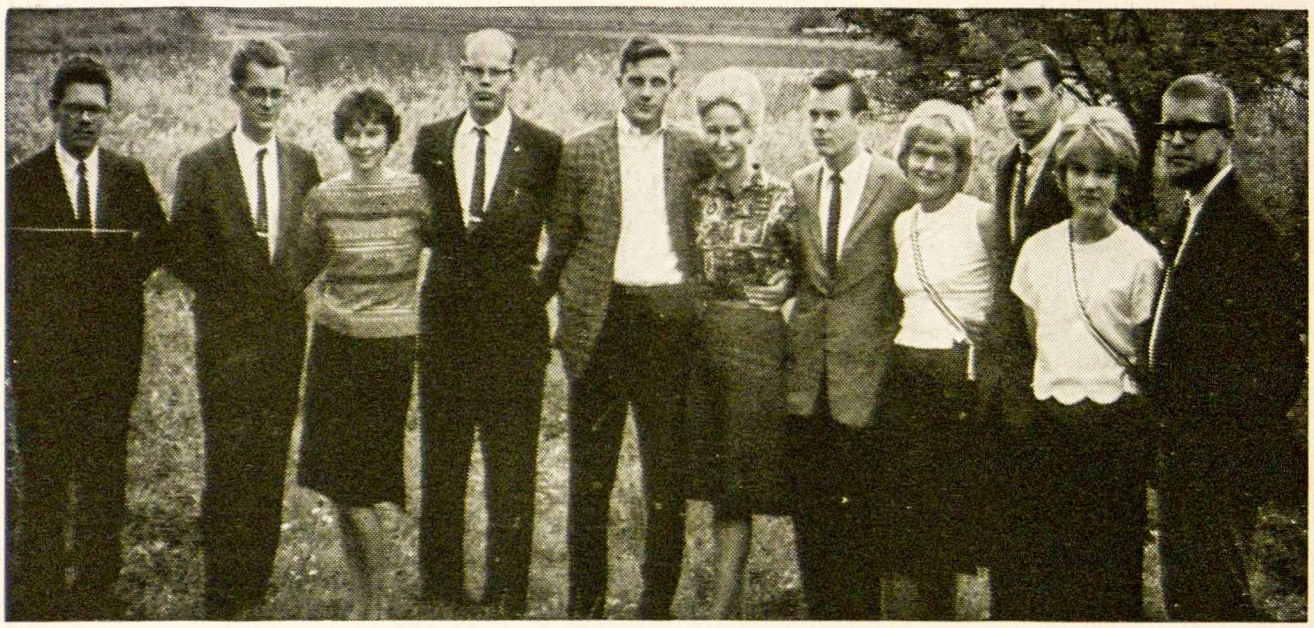

Naujoji SAS Valdyba su buvusia.

bininkų streikas, jie nepateisino savo reikalavimų dėl augštesnio atlyginimo kokiu asmeniniu reikalu, bet argumentu, kad augštesnės algos reikš didesnes išlaidas ir tuo paskatins ekonomiją.

Norėdamas parodyti, kaip naujieji pažangos ir mokslo apaštalai žiūrėjo 19 amž. į religiją, ypatingai katalikų, kaip kažką svetimą ir trukdančią, čia panagrinėsiu vieną Heinrich Heine ištrauką iš jo knygos "Die Romantische Schule" (1833): tai galima daryti, nes Heine sutapatina visą romantiką su katalikybe ir vadina vokiečių romantiką mėginimu atnaujinti viduramžių katalikybės meną, kuris charakterizuotas perdėtu sudvasėjimu ir pasidžiaugimu skausmu. Katalikybė padarė iš nekalto juslių džiaugsmo nuodėmę ir tuo pavertė žmogų į hipokritą, į tironų batlaižį, mokydama jį kantrybės ir kuklumo. Modernieji laikai kitokie: medžiaga turi gerų pusių; pati žemė yra gražus Dievo daržas. Tuo katalikybė netinka dabarčiai, nors ji kadaise buvo naudinga, nugalėdama barbarų gyvuliškumą. Ši kovą atsispindi viduramžių mene — dvasia prieš medžiagą — ir veda pagaliau prie iškraipymo. Pagaliau taip ilgai pavergtas džiaugsmas gyvenimu išsiveržė į gyvenimą ir meną; žmonės pradėjo džiaugtis mėsa. Naująjį romantikos kilimą Heine aiškina iš laiko sąlygų: pralaimėjusiems prieš Napoleoną, vokiečiams ir teliko Dievas kaip vienintėlė viltis. Kunigaikščiai skatino grįžti į senus laikus, kad galėtų lengviau žmones pavergti. Visas sąjūdis reiškė atsisakymą nuo sveiko proto. Todėl Heine sako: žinojimas, dalykų pažinimas per protą, mokslas, duoda mums pagaliau gėrybes, kurias mums taip ilgai nusuko tikėjimas, katalikiška krikščionybė. Transcendencija, vadinasi, nukreipia nuo konkretaus gyvenimo, nuo laimės. Heine nori visai konkrečiai pagerinti žemiškas sąlygas: "... ir mes galime tapti palaimintais savo gyvenime ir šitoj žemėj." Iš Heine kalba modernus žmogus, kuris gyvena moderniame pasauly, kuriame egzistuoja tik: 1. žmogus, kaip protinga būtis, 2. žmonija, 3. gamta, 4. kultūra. Jo idealai yra laisvė, lygybė, džiaugsmas gyvenimu, naturalumas, dalyvavimas politikoj ir kultūroj. Žmogus yra kitoks ir jam nebereikia katalikybės perdėto sudvasėjimo, kuris net pasidaro gyvenimui priešiškas principas.

Teorijoj Heine turi teisybės — nes katalikybė ieško antgamtinio ryšio. Tačiau jis klysta priskirdamas sudvasėjimo pasekmes katalikybei, nes ji kaip didelė kultūros jėga neapleido gyvenimo. Kaip tik jos pagarba individui garantuoja jo laisvę. Jos nesiangažavimas kokia specifine kultūra — pagarba tautai — ir garantuoja, kad ji mato žmogų realiau, negu bet kuri nacionalistinė sistema, kuriai tarp individo ir kokios fikcinės žmonijos idėjos niekas neegzistuoja. Laisvė ir lygybė yra labiau užtikrinta sistemoj, kuri tiki į žmogaus misteriją. Pačioj istorijoj matome romantinių idėjų pozityvias pasėkas — politinės reformos, kurios norėjo žmogui duoti vietą valstybėj, kuri atitiktų jo asmenybę, nepavergtų jo į funkciją, bet duotų jam progą išvystyti visas savo jėgas.

Kas charakterizuoja Heine gan plokštų optimizmą — tai neatpažinimas problemos aktualumo, dėl kurios romantikai jaudinosi. Jis nesupranta, kad romantika, mėgindama suderinti empirinį faktą su dvasia, nori išgelbėti žmogui prasmingą pasaulėvaizdį. Gal tik dabarties žmogus įvertina romantikos mėginimą, nes jis gyvena mokslo sukurtame pasauly ir Heine optimistiškas šūkis: "ir mes galime dar savo gyvenime ir šioj žemėj tapti palaimintais" skamba mūsų laikais fantastiškiau negu visa romantika. Ko Heine nesuprato? Kelios eilutės iš Tennyson "In Memoriam" parodys mums tai:

Who loves not Knowledge? Who shall rail
Against her beauty? May she mix
With men and prosper! Who shall fix
Her pillars? Let her work prevail.

But on her forehead sits a fire;
She sets her forward countenance
And leaps into the future chance
Submitting all things to desire

Half-grown as yet, a child, and vain —
She cannot fight the fear of death.
What is she, cut from love and faith,
But some wild Pallas from the brain

Of demons? fiery — hot to burst
All barriers in her onward race
For power. Let her know her place;
She is the second, not the first.

(1833 - 49 eilutės)

Įdomu, kad šios eilutės buvo parašytos maždaug tuo

L I A U D A

AIDAS

Jūra —
Mintis balta žuvėdra skrieja,
Kai tavo vandens išsilieja begaliniu nerimu;
Kai išmestas akmuo krante sužyra,
Ir prabyla gelmių kiautelis tuščias daina vėjo...

Jūra —
Sava būtim nuostabų ilgesį dainuoji,
Ir tam, kurs krantuos žėri, ir tam, kurs sotus vėju, moji
Pažadu nežemiškojo uosto; jis beribe tavy atspindo
Ir nejučiom širdy pagimdė troškimo tą nemarų, įstabųjį aidą.

MOTINAI

Ir kai gyvenimo stygas visas užgavęs,
Žmogus pamato prasmę ašarų ir juoko,
Suklupęs tad ir tos vienatvės gylio, nemaraus ir kurs veda
Pro Tave, laiko įžiebtas švytury, link amžinojo uosto.

VEIDAS

Dienos apdaru nauju viena po kitos ateina,
Valandos — paletėmis spalvų;
Ir tartas žodis, ir žodis nutylėtas
Gimdo naujas šalis; šalim naujus horizontus.

Apstulbęs tu ilgai, ilgai savy sustoji.
Ir ieškai veido; lyg brangakmenio ieškai atitikmens.
Bet dienos nauju apdaru viena po kitos praeina,
Ir suklumpi melsdamas stiprybės būt savim.

---

pačiu laiku kaip ir Heine knyga, tačiau kiek jose įžvelgimo, problemos supratimo palyginus su Heine. Tennyson yra už pažangą, tačiau jis numato, kad mokslo dievaitė nėra tik palaiminimas, bet ir pavojus, nes ji duoda žmogui naujų jėgų, kurias jis turės suvaldyti. — Dabar šios atrastos jėgos baugina mus gal daugiau negu tamsiais laikais įsivaizduoti demonai. Be to, jis mato, kad naujoji dievaitė nepatenkina pačių pagrindiniausių žmogaus egzistencijos problemų — ji neturi atsakymo į klausimą, kas mirtis, kas prasmė; ji net nežmoniška, jeigu netarnauja augštesniems žmogaus tikslams.

Dabarties žmogus įkainoja Tennysono taip bijoto išsivystymo vaisius. Žemė pametė savo centrinę vietą visatoj; vėliau ją pametė Dievas, o su Juo ir žmogus. Kuo laikas žengia toliau, tu ryškesnis pasidaro žmogaus pamestumas ir jo vienatvė. Tačiau masė savo tragikos nepažįsta, ji gyvena patenkinta žmogaus sukurtame pasaulyje ir neieško nieko, kas virš jo. Iš šios laikysenos mes gauname naujojo tipo ateizmą, kurį apibudina Karl Josef Hahn ("Das neue Profil des Unglaubens", **Hochland**, spalio 1961): Ateizmas nėra daugiau stipraus proto individo drąsus ir retas teigimas, kaip Voltaire ar Nietzsche, kuris atsistoja su savo programa prieš pasaulį. Modernusis ateizmas yra masės egzistencinis būdas. Todėl negalima jo daugiau apčiuopti ir į programą suvesti. Žmogus atkritęs nuo tikėjimo nepereina į kitą, bet nuslysta į neaiškumą, nebeklausia daugiau tiesos. Jis už savo aktą neatsiskaito sąžinei. Jeigu 19 amžiaus ateistas nenorėjo tikėti, tai dabartinis nebegali tikėti. Jis nekovoja daugiau prieš tikėjimą, ignoruoja ir nutyli jį. Taip dingsta iš gyvenimo ir iš sąžinės bet koks prisirišimas prie dalykų, kurie virš ar

(Nukelta į 242 psl.)

Miškinis — Skirmuntas — Daumantas — Skrajūnas... Kas jie buvo? Pagaliau galima atspausdinti t e i s y b ę apie partizanų vadus!
...ištikimybė likusiems kovos draugams...!
...priesaika didesnė už gyvybę...!

STASYS DAUNYS mums atskleidžia jų gyvenimą:

NEUŽMIRŠTAMI ATEITININKIJOS VARDAI LIETUVOS LAISVĖS KOVOSE:

JUOZAS LUKŠA IR JULIJONAS BUTĖNAS

Antrosios sovietų okupacijos metu, gindami Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę, paguldė galvas 30.000 partizanų. Tai didelė Lietuvos auka. Tos aukos skaičiuje įrašyti ir Juozo Lukšos ir Julijono Būtėno vardai.

Juozo Lukšos, Julijono Būtėno ir kitų partizanų auką galima vertinti ir kaip auką Vakarų pasaulio, kurio vadų moralinis lygis leido jų žodžiams skirtis nuo veiksmų. Žodžiai kėlė tikėjimą, viltį, kurstė žygius už laisvę. Veiksmai sukilusius už laisvę išdavė. To išdavimo aukomis buvo Juozas Lukša, Julijonas Būtėnas, kaip ir visa Lietuvos rezistencija, kaip ir viso pavergtojo pasaulio pasipriešinimas vergijai.

Juozas Lukša

Su Juozo Lukšos didvyriška mirtimi Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę ginant lietuvių tauta neteko nepriklausomoj Lietuvoj gimusio, augusio ir išsimokslinusio kovotojo ir paskutinio vėlesnės lietuvių ginkluotos rezistencijos vyriausiojo vado. Sovietų slaptosios policijos pulkininkas Burlickis, pats dalyvavęs Lietuvos partizanų naikinime, vėliau pabėgęs į Vakarus, 1954 birželio 28 Kongresinio Kersteno komiteto klausinėjamas, kas jo patyrimu Lietuvoje buvo labiausiai išgarsėjęs partizanas, atsakė:

"Daugiausia bėdos sudarė ir žinomiausias viso vadinamo lietuvių "banditų" sąjūdžio vadas buvo lietuvis, pa-

Julijonas Būtėnas

Juozas Daumantas Lukša

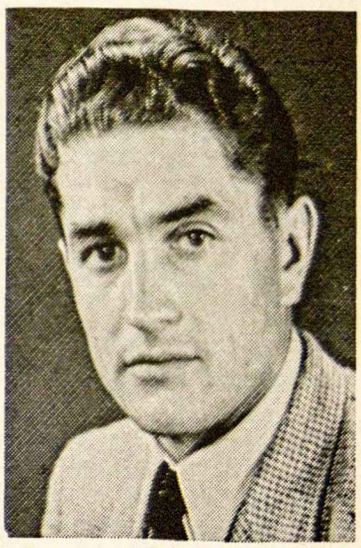

varde Miškinis. Lietuvių tauta Miškinį laikė tautiniu herojum, ir jo autoritetas lietuviuose buvo nepalyginamas".

Miškinis — Skirmuntas — Daumantas — Skrajūnas... Šie skirtingi kovos vardai, kurių kiekvienas atskirai paminėtas, kėlė mirtiną siaubą priešui, o kovojančios lietuvių tautos pasididžiavimą, priklausė vienam žymiausiųjų kovotojų ir partizanų vadų ateitininkui Juozui Lukšai. Ne koks staigus išgarsėjimas ar atsitiktinis žygdarbis jį taip aukštai iškėlė. Jo nueitame kelyje, tarsi veidrodyje, atsispindi ištisas jaunosios lietuvių kartos kovų už Lietuvos laisvę tarpsnis. Tarpsnis tos nepriklausomoj Lietuvoj brendusios kartos, apie kurią anuomet svajojo, dainavo, kuria tikėjo tautos dainius ir pranašas Maironis.

Juozas Lukša gimė 1921 gausioje Užnemunės ūkininko šeimoje. Gimė ir augo tuo metu, kai Lietuva džiaugėsi atkariauta laisve ir nepriklausomybe. Būdamas vidurinės mokyklos suole, jis įsijungė į tuometinį slaptą moksleivių ateitininkų sąjūdį, per kurį Apvaizda ruošė mūsų tautai vadus naujų sunkių mėginimų dienomis. Moksleivių ateitininkų eilėse tvirtai subrendo Juozo Lukšos pasiryžimas nepavargstančiai kovoti už didžiuosius idealus, buvo sukrautas pirmasis pogrindininko patyrimas ir ištvermingumas, kuris vėliau jį iškėlė į Lietuvos partizanų vadus.

Juozo Lukšos klasės draugai vidurinėj mokykloj ir vėliau Kauno Aušros berniukų gimnazijoj pasakoja, kaip jis su didele energija organizavo slaptas moksleivių ateitininkų kuopeles, joms vadovavo, nežiūrėdamas gimnazijos vadovybės įspėjimų. Kiekviena proga jis kalbindavo savo draugus stoti į ateitininkus. Vidutinio ūgio, gražios išvaizdos, visada linksmas. Mokėsi labai gerai. Savo aplinkoje turėjo daug draugų, nes kompanijoj buvo nepamainomas pokštininkas ir dainininkas.

Gimnaziją baigė tais pačiais metais, kai į Lietuvą įsibrovė sovietinis okupantas. Tie, kurie buvo jautrūs nepriklausomo gyvenimo netobulumams, pirmieji stojo ryžtingon kovon prieš įsibrovėlius. Pirmosios sovietų okupacijos metu Juozas Lukša, tada jau technikos fakulteto studentas, buvo suimtas. Iš kalėjimo jį išlaisvino 1941 m. lietuvių tautos sukilimas. Nacių okupacijos metu Juozas Lukša buvo tų studentų pirmose gretose, kuriems priklausė svarbiausias vaidmuo visą kraštą apėmusio rezistencinės organizacijos sumezgime.

Antrosios sovietų okupacijos metu studentas Juozas Lukša pasiliko krašte ir daug prisidėjo prie rezistencijos organizavimo. Aktyviai reiškėsi universiteto atkūrimo darbuose. Legaliai gyvendamas teikė partizanams žinias, mezgė tarp paskirų partizanų dalinių ryšius, parūpindavo reikiamus dokumentus. Dėjo pastangas, kad būtų sudarytas vienas vyriausias partizanų štabas. Pagaliau bolševikai jo veiklą išaiškino. Jo apsisprendimą pereiti į aktyvią ginkluotą rezistenciją prof. dr. Zenonas Ivinskis išreiškė žodžiais: "Sąmoningam krikščioniui ginklas ir karas yra paskutinės priemonės, kurių jis griebiasi teisingam reikalui ginti. Nuosekliai, apgalvotai ir sumaniai Juozas išbandė ne vieną priemonę ligi pagaliau, enkavedistams lipant ant kulnų, jis galutinai pereina pas "miško brolius". Bet, kartą pasirinkęs kietą partizano kelią, jis ir čia pasižymėjo šauniais rinktinio kovotojo privalumais, savo žygdarbiais įamžino visą laisvės kovų sąjūdžio tarpsnį, ir tik mirtis išplėšė iš rankų tvirtai laikytą ginklą".

Juozas Lukša kartu su broliu Stasiu baigė legalų gyvenimą ir įsijungė į ginkluotos rezistencijos eiles 1946 Naujųjų Metų dieną.

Ano meto Lietuvos jaunimo tarpe vyravusias nuotaikas Juozas Lukša išreiškė savo knygoje **Partizanai už geležinės uždangos** šiais žodžiais: "Mumyse vyravo kovos dvasia, trokštanti kuo skubiau prisidėti prie sutriuškinimo naujai iškylančio pasaulio tautų laisvės priešo. Ta pati kovos dvasia, kuri 1941 metais biržely pasireiškė sukilimo forma, ta pati, kuri jau dabar suspėjo ne vieną mūsų draugą pastūmėti į dabartinės kovos ryškiausią formą partizanų eiles". (J. Daumantas, Partizanai už geležinės uždangos, psl. 47.)

Įsijungęs į partizanų eiles, Juozas Lukša atliko eilę legendarinių žygdarbių. Mezgė partizanų ryšius, dalyvavo partizanų vadų suvažiavimuose, redagavo partizanų laikraščius, juos platino, pravedė bolševikinių rinkimų boikotą.

1946 rudenį, sudarius vyriausiąjį partizanų štabą, Juozas Lukša buvo paskirtas štabo viršininko pulk. Vyčio adjutantu. Eidamas šias pareigas, aplankė Žemaičių ir Vid. Lietuvos partizanus jų veiklos ribose. Po partizanų vadų suvažiavimo 1947 sausio 12 suorganizavo Birutės vardo partizanų rinktinę Kauno apylinkėse. 1947 pavasarį su 2 draugais atliko nepaprastą žygį į Dancigą, kur susitiko užsienio ryšininką ir jam perdavė kovojančio krašto kreipimąsi į užsienio lietuvius. Grįžęs iš laimingo žygio, sužinojo, kad 1947 birželio mėn. partizano mirtimi krito jo brolis Stasys. 1947 metų pabaigoj Juozas Lukša su kovotoju Mažvydu gauna patį pavojingiausią uždavinį — per geležinę uždangą prasimušti į laisvuosius Vakarus. Išvyko 6. Iš Rytprūsių veržiantis į Lenkiją kautynėse prie vieno tilto žuvo 2 kovotojai, o trečias, sunkiai sužeistas, paprašęs atsisveikinti su jo motina ir atkeršyti priešui, susisprogdino granata. Juozas Lukša, Mažvydas ir palydovas įžengė į Lenkiją. Palydovas laimingai grįžo atgal, o Juozas Lukša su Mažvydu pasiekė Švediją. Mažvydas grįžo ir partizano mirtimi krito Lietuvoje 1949. Juozas Lukša atvyko į Vakarų Vokietiją. Gyvendamas Vokietijoj, Juozas Lukša parašė Lietuvos partizanų kovų istorinę knygą **Partizanai už geležinės uždangos** (J. Daumanto slapyvardžiu). Antroji šios knygos laida, papildyta Juozo Lukšos, Julijono Būtėno, Žaliojo Velnio ir kitų partizanų gyvenimo aprašymais pasirodys šį rudenį. Knygoje bus įdėta Juozo Lukšos iš Lietuvos atsneštoji medžiaga: Lietuvos tikinčiųjų laiškas Šv. Tėvui, pavergtųjų lietuvių laiškas laisviesiems lietuviams ir t. t.

Juozas Lukša iš laisvųjų Vakarų į Lietuvą grįžo 1950 rudenį. Jo apsisprendimas grįžti buvo šventas. Priesaiką ir ištikimybę likusiems kovos draugams statė aukščiau už gyvybę.

Juozas Lukša žuvo kautynėse 1951 m. spalio mėn. Mauručių apylinkėse, netoli Kauno. Žuvo eidamas trisdešimtuosius metus. Partizanu persivllkęs čekistas bandė Juozą Lukšą pagauti gyvą. Nepasisekė. Šūvių serijos pakirto didvyrio gyvybę.

Garbinga Lukšų giminė išnaikinta. Ligi 1949 metų kovoje dėl Lietuvos laisvės savo galvas paguldė 11 jo giminės narių, jų tarpe 75 metų tėvas ir broliai studentas Jurgis ir Stasys, o per 20 giminės narių ištremti į Sibiro darbo vergų stovyklas.

Julijonas Būtėnas

Prieš vienuolika metų Lietuvos laisvės kovų laukuose didvyrio mirtimi krito Julijonas Būtėnas, aktyvus retzistencijos veiklos dalyvis, reto sąžiningumo ateitininkas, nepriklausomoj Lietuvoj **Ateities** bendradarbis, iškilus intelektualas, pareigos, ištikimybės ir nepalaužiamos valios ir sąžinės vyras. Žuvo sulaukęs 35 metų, Lietuvoje, Prienų apylinkėje, 1951 gegužės viduryje.

Julijono Būtėno mirtis — aukos mirtis. Aukos mirtis — Tėvynei, kovos draugams, įsipareigojimams, priesaikai. Jis grįžo į Lietuvą iš laisvųjų Vakarų 1951 pavasarį kovoti, laimėti ar mirti. Grįžo tada, kada kovotojų gyvybės klausimas tebuvo skaičiuojamas tik mėnesiais. Julijonas Būtėnas savo didvyrišku pasiaukojimu parodė, kad krikščioniui priesaika yra didesnė vertybė už gyvybę.

Julijonas Būtėnas buvo aukšto ūgio, mėlynų akių, dailios išvaizdos. Mylėjo dainas, muziką, niekada nesiskyrė su knyga. Kompanijoj turėjo humoro gyslelę.

Julijonas Būtėnas gimė 1915 Dovydų kaime, Linkuvos

apylinkėse. Tėvas mirė anksti, motina užaugino vienturtį sūnų. Sunku žodžiais išsakyti, kaip Julijonas gerbė, brangino ir mylėjo savo motiną, kuri, kiek galėdama, gelbėjo jam išsimokslinti.

Į ateitininkus įstojo lankydamas gimnazijos pirmąją klasę. Lietuvos vyriausybės švietimo ministerio inž. K. Šakenio dekretu moksleivių ateitininkų veiklą gimnazijose uždraudus, Julijonas Būtėnas dar energingiau reiškėsi moksleivių ateitininkų pogrindinėj veikloj. Į vadovaujančius postus nesiveržė, net jų vengdavo, juos kartais priimdavo tik iš pareigos. Jo svajonė buvo mokslas, svetimos kalbos, žurnalistika. Nenuostabu, jog gimnaziją baigęs jau naudojosi vokiečių, anglų, prancūzų, latvių, rusų ir lotynų kalbomis. Ateitininko ideologiją sėmėsi ir stiprino iš prof. Stasio Šalkauskio ir prof. dr. Antano Maceinos raštų ir minčių. Dr. Igno Skrupskelio (buvęs kultūros žurnalo **Židinio** ir dienraščio **XX Amžiaus** redaktorius, pirmosios sovietų okupacijos metu suimtas, už akių nuteistas, ištremtas į Sibirą ir ten nukankintas), dr. Prano Dielininkaičio, to didžiojo už socialinį teisingumą kovotojo(bolševikų suimtas, 1941 lietuvių sukilimo išlaisvintas, bet dėl palaužtos sveikatos sovietų kalėjimuose mirė 1942 pavasarį Šiauliuose), prof. Juozo Ereto, prof. Juozo Brazaičio ir kitų vyresniųjų ateitininkų asmenybėse matė ateitininkijos idealus, viltis, su jais artimai bendravo.

Baigęs gimnaziją ir persikėlęs į Kauną, VDU studijavo teisę. Teisė jam buvo ne prie širdies. Nenutraukdamas teisės studijų, pradėjo dirbti katalikų dienraščio **Ryto,** vėliau jį pakeitusio **XX Amžiaus** redakcijose, kaip užsienio politikos redaktorius. Labai greit iškilo ir buvo vienas iš pačių talentingiausių jaunosios kartos politinis apžvalgininkas lietuvių žurnalistikoje.

Daug intelektualinio turinio gavo iš gausios lektūros. Lektūra išmokė jį giliau pažinti ir branginti krikščioniškąjį idealizmą, labiausiai, kai jisai reiškiasi praktine pažangia veikla. Krikščionybės nedemonstravo skambiais žodžiais, bet ją išpažino ir praktikavo su skrupulingu tradicingumu. Krikščionybė jam buvo jėga, įpareigojanti santykius tiek su Dievu, tiek su žmogumi.

Baigęs Karo Mokyklą kariūnu aspirantu, grįžo į **XX Amžiaus** redakciją ir dirbo ligi Lietuvos okupavimo. 1940 birželio mėn. bolševikams Lietuvą okupavus, Julijonas Būtėnas redakcijoj mažai tesirodė. 1940 liepos 7 Kaune pasklido jaudinanti žinia apie dr. Igno Skrupskelio ir kitų intelektualų suėmimą. Julijono Būtėno Kaune niekas nebematė. Tik artimieji žinojo jo planus, bet nežinojo ar jie pasisekė. Po poros savaičių slapta atėjo linksma žinia: Julijonas Būtėnas laimingai peržengė Vokietijos sieną ir gyvena Berlyne.

Julijono Būtėno asmenybę atskleidžia žodžiai:

> "Aukštaitis, linkuvis, jautriasielis. Didelis talentas kalbom — žurnalistikos reikalui naudojosi vokiečių, prancūzų, anglų, latvių, rusų italų, švedų kalbom. Kalbos jam buvo priemonė gausiai lektūrai, kuri padėjo jam suprasti žmonijos dinamikos kelią.
>
> Būtėnas matė tos dinamikos du didžiuosius veiksnius — didžias idėjas ir didžias asmenybes, kurios tas idėjas neša. Didžios idėjos, krikščioniška ir antikrikščioniška, jo epochoje rungėsi globaliniu plotu ir žmonijos istoriją darė konvulsingai dramatišką.
>
> Su optimizmu Būtėnas regėjo, kad krikščioniškos idėjos pranašumas vis labiau pripažįstamas ir išpažįstamas. Jai nukelti į gyvenimą, reikia pakilių asmenybių. Būtėnas matė ir rašė, kad asmenybių moralė ir etinė pažanga yra atsilikusi nuo jų intelektualinio genijaus. Ypačiai jį gąsdino įsigalėjusi hipokrizė, veidmainingais idealistiniais šūkiais savanaudiškų siekimų dengimas. Hipokrizė buvo įsigalėjusi tiek Vakaruose, tiek tarp savųjų.
>
> Jis pasidavė tikėjimui, kad antrojo pasaulinio karo chaose iškils tautom laisvė, socialinis teisingumas, tarptautinis solidarumas. Tokia žmonijos perspektyva tikėjo. Jos laukė ir savo tėvynei. Ne tik laukė — norėjo ir pats būti aktyvus to proceso narys mažame savo tautos ir tautinės bendruomenės plote".
>
> **I Laisvę,** 1962, nr. 29(66), psl. 21 - 22.

1940 lapkričio 17 Berlyne susiorganizavo Lietuvių Aktyvistų Fronto branduolys. Julijonas Būtėnas tuojau įsijungė į Lietuvių Aktyvistų Fronto eiles. Tuo metu Lietuvių Aktyvistų Fronto slapti būriai ir mažesni vienetai jau veikė visoje Lietuvoje. Buvo ruošiamasi sukilimui sovietų - vokiečių karui prasidėjus. Rizikuodami gyvybe, Lietuvių Aktyvistų Fronto ryšininkai ėjo iš Vokietijos į Lietuvą ir iš Lietuvos į Vokietiją.

1941 kovo 30 Berlyne iš Lietuvių Aktyvistų Fronto narių sudarytas specialus dalinys — Tautinio Darbo Apsauga (TDA). To dalinio tikslas — vokiečių ir sovietų

... nukelta į 243 pusl.

Kurioj pusėj tvoros esi tu?

DVI SAVAITĖS... NR. 2

arba: Moksleiviai Kennebunke.

Šį metą į Pranciškonų žemę atvyko maždaug 50 moksleivių praleisti dvi savaites Ateitininkiškoj atmosferoj. Jie suvažiavo iš Baltimorės, Bostono, Brocktono, Clevelando, New Yorko, Putnamo, Washingtono ir Worcesterio. Nors jų skaičius nedidelis, bet visi prisidėjo prie stovyklinės programos ir tokiu būdu dienos prabėgo kaip gražus sapnas.

Stovyklos vadovai ir tvarkos prižiūrėtojai buvo: Kapelionas — kun. Aug. Simanavičius, komendantas — Algis Širvaitis, globėja — Birutė Miniataitė, berniukų vadovas — Vytautas Radzivanas, mergaičių vadovė — Aurelija Kucinaitė, meno vadovė — Livija Kasperavičiūtė, sporto vadovas — Ged. Kuodis ir mūsų muzikantas — Petras Pauliukonis.

Antrą stovyklos savaitę atvyko MAS pirmininkas — Jonas Račkauskas. Jis atsivežė ne tik kilnių ateitininkiškų minčių, bet ir malonaus humoro.

Anksti rytą, maždaug septintą valandą, prasidėdavo stovyklos diena. Per miegą išgirsdavom priprastą švilpuko garsą. Stengėmės neiškrist, o dailiai išlipt iš dviejų aukštų lovų, kartais ir nekaip pasisekdavo. Tada, kol berniukai neužplūdo rasotą kiemą, mergaitės atlikdavo savo energingą mankštą ir nuskubėdavo į patalpas.

Švariai apsirengę, stovyklautojai sueidavom į rikiuotę, tada užtraukę dainą nueidavom, ar kitaip sakant, nužygiuodavom į Šventas Mišias. Dvasios vadas, ar retkarčiais svečias kunigas, per pamokslus palikdavo savo gražias mintis mūsų tarpe. Šv. Mišių Auką baigę eidavom pakelti vėliavas. Stovyklautojai buvo paskirstyti būreliais ir buvo įvesta taškų sistema. Kasdien garbės būreliai pakeldavo trispalvę, o kiti prisidėdavo Tautos Himnu.

Pagaliau ir pusryčiai! Po rytinių iškilmių visi pilni juoko šnekėdavo, dainavo, ir taip visokių įvykių rasdavo laiko skaniai pasivalgyti. Sužinoję dienos tvarką, turėdavom trumpą laisvalaikį, per kurį patalpas

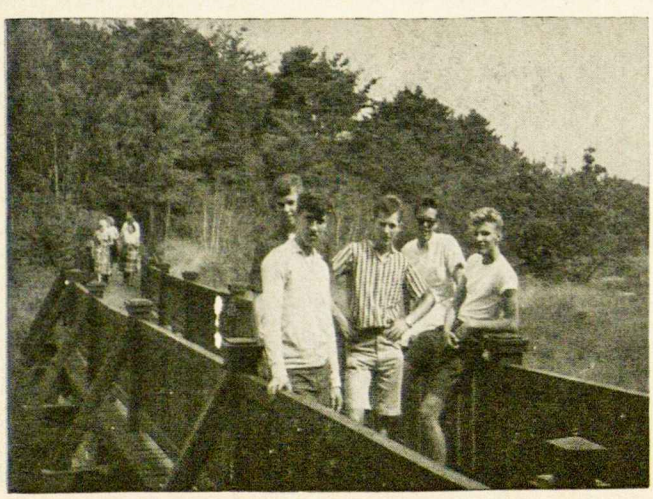

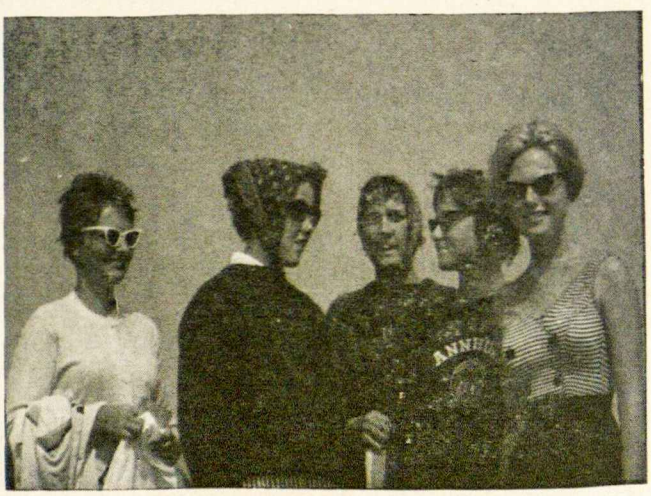

Neatsisėsite prie mūsų?

tvarkėm. Reikėjo ne tik savo daiktus prižiūrėti, bet priėjus eilei, ar kartais be eilės, reikėdavo grindis šluot, virtuvėj dirbt, ir net... plaut.

Tuoj sekdavo ir paskaita, bet stovyklautojus tik švilpuku besušaukdavo nes jie jau buvo spėję išlakstyt į gražią gamtą. Susirinkę visi klausydavo labai atidžiai, nes paskaitų temos lietė jaunimo problemas: įvairių knygų skaitymą, lietuvybės išlaikymą, ir apie At-kų principus. Tėvas Ber. Grauslys skaitė paskaitą: — Maironis ir jo eilėraščiai. Stovyklautojai, paskaitininkai ir kartais vadovybė įsijungdavo į kalbas ir nepajusdavom, kad dainų pamoka artėja. Po trumpo laisvalaikio stovyklautojai susirinkdavo padainuoti. Daug senų dainų prisiminėme, o naujas greit išmokom.

Vieną rytą buvo rašybos konkursas, kurio tema buvo — Aš žiūriu į ateitį. Laimėjo Virginija Gailevičiūtė ir Ramūnas Girnius.

Ateidavo ir pietūs. Ši valanda ilgiausiai užsitęsdavo, nes pietūs būdavo karališki, o dainas patys mėgindavom sukurt. Tuoj po pietų — laisvalaikis.

Viena iš mėgiamiausių dienos dalykų buvo maudymasis. Kartais visi drauge, o kartais atskirais būreliais eidavom į jūrą. Jūra tokia šalta, kad retą drąsuolį galėjai pamatyt vandeny, bet kai saulė kaitina švelnų jūros smėlį, tai šaltas vanduo nenustelbdavo jūros žavumo. Prie pajūrio šono stovi "Beach House", kurioj stovyklautojai sodu galėjo atsigaivinti. Kitoj pajūrio pusėj yra aštrūs akmenys, ant kurių nei vienas yra kojas prasidūręs, bet vistiek visi mėgino juos nugalėt. Ten apsupti jūros bangų, dainas rašydavom, "bongos" mušdavom ir t. t. Nauju baseinu stovyklautojai naudojosi grįžę iš jūros. Vanduo sūrus, bet ne toks šaltas, tai patys šokinėdavom, būdavom įmesti, ir visi linksmindavos prie šio naujo sporto! Prie baseino vykdavo ir keletas kitoniškų įvykių. Buvo pastebėta, kad 6 val. iš ryto berniukai šokinėja į vandenį ir kartais nakties tamsumoj galėdavom matyt, kaip jie išvargę gimnastikuoja aplink apšviestą baseiną?!

Grįžę iš jūros ir nardę po baseiną visi išalkę subėgdavom dėl pavakarių. Pirmi atskubėję stodavo kelis kartus į eilę, nes pavakariai, nors kartais tik marmelado ir duonos gaudavome, visiems labai patikdavo.

Dabar pasireikšdavo sporto vadovas. Sušvilpęs jis kviesdavo visus į aikštę pasportuot. Mergaitės su galvos sagučiais nuskubėdavo tai tinklinį kvadratą ar badmintoną žaisti; berniukai dažnai žaidė "soccer" ar krepšinį. Jie prisidėdavo prie mergaičių tinklinio ir jos prie "soft ball". Sporto metu būdavo krepšinio rungtynės tarp vadovybės ir stovyklautojų, ir viena diena skaitėsi sporto šventė. Lenktyniavo stovyklautojai bėgime, disku ir "javelin" metimu, šokimu į tolį ir net įvyko lauko teniso ir stalo teniso turnyrai. Mūsų geriausi sportininkai buvo Eimutis Radžius, Linas Baškauskas, Remigius

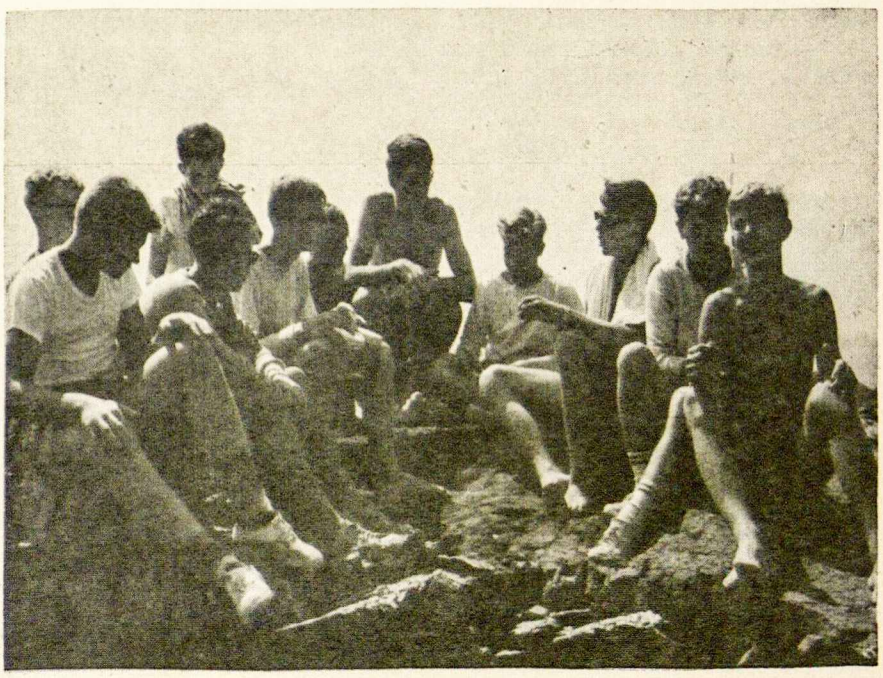

Ne!

Buvo ir jaunučių

Balčiūnas, Vita Gailevičiūtė ir Ramutė Plonytė.

Prisisportavę ir išvargę, visi ateidavom žmoniškai apsitvarkę į vakarienę. Per šią valgymo valandą aptardavom dienos įvykius, ir žinoma, dainuodavom. Čia vykdavo dainų turnyrui — stalas prieš stalą, stovyklautojai prieš viens kitą, ir visi prieš vadovybę. Nors vykdavo visokiausių juokų, bet juos palikdavom ir tęsdavom tolimesnius punktus. Nuleisdavom vėliavą su Ateitininkų Himnu ir ruošėmės vakaro programoms.

Pirmas vakaras tai susipažinimo vakaras Bešokdami ir bežaisdami, praeitų metų draugai ir draugės atnaujino seniai pradėtas draugystes ir naujieji greit susipynė į didelį stovyklos ratelį. Sklandžiai prabėgo ir kiti vakarai, tarp kurių buvo ir pasirodymo vakaras ir talentų vakaras. Šie labai gerai pasisekė, nes visi prisidėjo prie programos išpildymo. Savo tarpe radom visokiausių gabumų: muzikantų ir net magikų. Žinoma, šie gabūs stovyklautojai suruošdavo ir čigoniškus laužus; tiek pasirodymų ir dainų, kad net pritrūkdavom svečių, nes ir jie norėdavo prie programos prisidėt. Būdami lauke, priviliodavom ir uodus, kurie pas stovyklautojus vis dažniau atsilankydavo. Nepamiršom paminėt Partizanų ir Maironio. Matėm filmines nuotraukas iš Maironio gyvenimo; ir tą audringą vakarą užbaigėm paminėdami Lietuvos partizanus, pastatėm žvakutes ant jų kapo.

Kennebunkporto saulėlydžiai būdavo ypatingai gražūs. Tai karts nuo karto eidavom pasivaikščioti prie jūros kranto ar prie Pranciškonų Boathouse. Sutemdavo, bet mes vis tebedainuojam "Greitai greitai laikas bėga..." ir kitas mėgiamiausias dainas.

Tarp visų vakarų buvo ir kaukių balius. Saldainių premijas nusinešė viena mumija iš Egipto, vyras iš Akmens amžiaus ir net privatus detektyvas. Į šį balių buvo atsilankę "Beat Nikai", maudymos kostiumų gražuolės, jūreivis, naktinių lėlytės, sužeisti ligoniai, net šešios japonės, ir kitokių keistuolių.

Mėgiamiausi vakarai tai buvo šokiai. P. Pauliukonio muzika sukviesdavo visus į salę. Kartais kai šokių nebūdavo, mūsų muzikantas suruošdavo juos prieš paruoštą vakarinę programą. Paskutinis šokis buvo — "Šia nakt aloha". Salę puošė havajietiškos dekoracijos, ir stovyklautojus — tos salos gėlės. Paskutinį kartą šokom, "Addio Donna Gracias", ant galo paskutinį kartą sukalbėjom vakaro maldas. Prie vakarinės programos prisidėdavo ir juokų laikraštėlis, kurį rašė Pranas Ąžuolas, Linas Baškauskas, Rimas Šilgalis ir Augustinas Sužiedėlis. Prisidėdavo ir dainų būreliai, Slibinai: Juozas Pauliukonis, Viktoras Bičiulis, Rimas Šilgalis, Eimutis Radžius, Vyt. Šeškūnas, ir Savotiškos blezdingėlės: — Marytė Ąžuolaitė, Dalia ir Rymaitė Bielkeviščiūtės, Gražina Činčytė, Irena Linkytė, Ramutė Plonytė.

Žinoma, buvo ir įspūdingų dienų. Sekmadienio rytą padarėm iškyla į "Shooting Rock". Šis akmuo yra ypatingas! Jis yra "įsikūręs" prie jūros tarp kitų akmenų. Tik kai į jį patenka pakilęs jūros vanduo, jis šį vandenį šauna lauk į viršų, nežiūrėdamas, kad stovyklautojai stovi netoli, ir jis juos apipurkš. Taip pat buvo viena ypatinga berniukų ir mergaičių atsiskyrimo diena.

Su daina ir su juokais praslinko dvi trumpos savaitės. Kai MAS pirmininkas išdalino užsipelnytas premijas, ir oficialiai uždarė stovyklą, mes pajutom, kad tos gražios dienos niekados nebegrįš. Kad iki kitų metų drauge nebedainuosim, neberašysim laikraštėlio, nebeisim į jūrą, ir neberuošim linksmavakarių. Vadovybei būtų baisu be švilpukų, o mums At-kams dar baisiau be stovyklų.

Taip su ašarom atsisveikinom vienas kitą ir, prisirinkę gražių prisiminimų, išsiskyrėm, tikėdami vėl susitikt prie jūros kranto kitoj vasaros stovykloj!

Rymantė Bielkevičiūtė,
Brockton, Mass.

Sukūrusius ateitininkišką šeimą,

VALENTINĄ PAJAUJYTĘ
ir
SAULIŲ ČERNIAUSKĄ

nuoširdžiai sveikina

Ateitis

O jūs vaikai taip darykit...

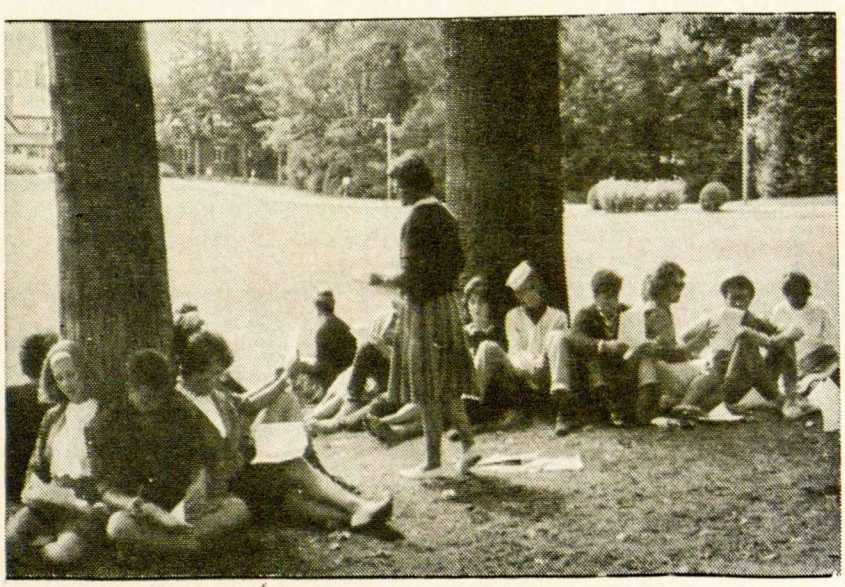

Šiais metais Sao Paulo moksleiviai ateitininkai atšventė savo įsikūrimo dešimtąjes metų sukaktį. Sukakties išvakarėse buvo religinis susitelkimas ir agapė, kurios metu buvo pagerbti visi buvusieji kuopos pirmininkai, įteikiant jiems p. M. Vinkšnaitienės juostoje įaustus ateitininkų ženkliukus. Be to, senosios valdybos pirmininkas Romas Dovydaitis perdavė simbolinį valdžios raktą Kazimierui Miliauskui, naujajam pirmininkui. Jubilėjaus dieną į gražiai Julijos Tylaitės papuoštą salę susirinko daug svečių. Vladas Steponaitis skaitė paskaitą "Ateitininkų įnašas lietuvių tautos gyveniman". Dešimtmečio proga 10 jaunesniųjų ateitininkų davė pasižadėjimą. (Dešimt kartų juos fotografavom, dešimt savaičių laukėm nuotraukų ir neturime nė vienos žmoniškos, kurią galėtume "Ateičiai" pasiųsti — taip kartais likimas ir iš geriausių pastangų pasityčioja). Jubilėjum atžymėta praeitis jau priklauso istorijai. Žvelgdami į prabėgusius metus, prisimename, kad kuopai vadovavo 10 pirmininkų, kurių nuotraukas matome gretimam montaže.

Pirmasis moksleivių ateitininkų pirmininkas S. Paulyje **Nardis Antanaitis,** gimęs Lietuvoje. Vidurinį mokslą baigė S. Paulyje. Dabar dirba savo tėvelio tekstilės įmonėje ir ateitininkams dėsto lietuvių kalbą. Antrasis pirmininkas **Irena Šimonytė** (gimus S. Paulyje), dalyvavo steigiamajame susirinkime, savo patvarumo dėka išlaikė kuopą gyvą iki atvažiavo Dėdė Juozas. Visoje eilėje valdybų ėjo vicepirmininkės pareigas, dalyvavo Jubilėjiniam Kongrese Chicagoj. Niekada nenutraukė ryšių su moksleiviais ateitininkais ir šiandien yra jų veikimo "spiritus movens". Dirba Forde. Trečiasis — **Vygantas Navickas** (gimęs Lietuvoje), daug kartų praturtinęs ateitininkų parengimus savo meniška ranka. Dabar studijuoja inžineriją. Iš veiklaus ateitininkų veikimo yra pasitraukęs. Ketvirtasis — **Juozas Tijūnėlis** (gimęs Brazilijoje), daug bendradarbiavęs "Jaunystės Aide", rašęs korespondencijas "Ateičiai". Dabar studijuoja ekonomiją. Penktasis **Augustas Zaluba,** kitose valdybose ėjo vicepirmininko ir iždininko pareigas. Šiemet

BRAZILIJA

VIENUOLIKTI ATEITININKIŠKI METAI ŠV. POVILO MIESTE

vedė Danutę Jurevičiūtę. Yra baigęs vidurinę technikos mokyklą. Dabar vadovauja savai automobilių dalių įmonei. Šeštasis pirmininkas yra **Antanas Tyla,** gimęs Sao Paulyje. Pats veikliausias pirmininkas visoje dešimties metų istorijoje. Pirmininko pareigas ėjo dvi kadencijas ir vicepirmininko tris. Studentų ateitininkų draugovės steigėjas. Jubilėjiniam minėjime davė studento ateitininko pasižadėjimą ir pirmas Sao Paulyje pasipuošė studento ženkliuku. Studijuoja elektroniką. Vadovauja savo mokyklos radijo stočiai. Septintasis **Romas Dovydaitis,** gimęs Lietuvoje. Pirmą kartą išrinktas pirmininku, kai turėjo keturiolika metų, antrą kartą jubilėjiniais kuopos metais. Jam vadovaujant buvo surengtas dešimtmečio minėjimas. Dabar kartu su savo broliu Laimučiu ir tėveliais jau yra pakėlęs sparnus į Šiaurinę Ameriką. Jiems išvykus, Sao Paulyje liks didelė spraga. Aštuntasis **Vincas Bilevičius** (Vincukas), gimęs ir augęs S. Paulyje. Kai p. Guiga buvo išvykęs, vadovavo tautinių šokių grupei. Daug kartų pasireiškė scenoje išpildydamas pagrindines roles. Mokosi paskutinėj vidurinio mokslo klasėje ir dirba banke. Šių metų valdyboje eina vicepirmininko pareigas. Devintasis — **Pranas Šukys** pirmininku buvo išrinktas ateitininkų buvo išrinktas ateitininkų jubilėjiniais metais. Tais pačiais metais baigė gimnaziją ir įstojo į universitetą. Studijuoja elektroniką. Visą laiką pasižymėjo, kaip labai gabus mokinys. Dešimtasis — **Albinas Seliokas** (gimęs Brazilijoje), Šukiui dėl mokslo sąlygų iš valdybos pasitraukus, perėmė kuopos vairą. Jo kadencijos metu buvo surengti kongreso ir 50 metų minėjimai. Turi gražų balsą ir nekartą praturtino programą dainuodamas solo. Taip baigėsi dešimt metų ir kuopai vadovavo 10 pirmininkų.

Nusikalstume istoriniam teisingumui, jei prisiminę pirmininkus, neprisimintume poros taip smarkiai iš kitų prasikišusių sekretorių, kurios, pirmininkams dėl vienokios ar kitokios priežasties negalint eiti pareigų, nešė ant savo pečių visą darbų naštą ir judino veikimą. **Birutė Irena Jurgelevičiūtė,** gimusi S. Paulyje, nuo pat įstojimo į kuopą, niekuomet nebuvo neveikli. Ypač pasireiškė eidama sekretorės pareigas. Dabar yra baigusi mokslą, dirba kaip mokytoja. Moksleiviai ir dabar jaučia jos darbščią ranką ir jautrią širdį: jaunesnieji, kaip vadovės, vyresnieji, kaip draugės. **Liucija Jodelytė,** gimusi S. Paulyje. Maža buvo valdybų, kuriose Liucija neturėjo vienokių ar kitokių pareigų. Kaip kiekvieną pasiimtą pareigą Liucija atlieka, negalima aprašyti ,reikia pamatyti — pajusti. Šių metų valdyboje Liucija yra sekretorė. Dirba savo tėvelio įmonėje, kaip buhalterė. Ateityje mano pradėti studijas universitete.

Dabartinis kuopos pirmininkas **Kazimieras Miliauskas,** gimęs ir augęs S. Paulyje. Dešimtmečio minėjimo metu perėmė valdžios vairą ir gražiai veda kuopą į antrojo dešimtmečio pradžią. Nors gyvena toliau nuo Vila Zelinos, bet niekuomet netrūksta jo nei posėdyjet, nei susirinkime, nei kitokiam ateitininkų susibūrime. Kazimierui teko augti gana sunkiose sąlygose ir mokėsi nuo pat pirmosios gimnazijos klasės kartu dirbdamas. Dabar mokosi technikos mokykloje ir sekančiais metais tikisi ją baigti.

Dešimt metų S. Paulyje — buvę pirmininkai ir sekretorės. Iš kairės į dešinę pirmoje eilėje: Augustas Zaluba, Antanas Tyla, Birutė Irena Jurgelevičiūtė, Vincas Bilevičius; antroje: Lucija Jodelytė, Albinas Seliokas (v.), Pranas Šukys (a.), scenos vaizdas dešimtmečio minėjime, Irena Šimonytė; trečioje: Vygantas Navickas, Romas Dovydaitis, Kazimieras Miliauskas, Juozas Tijūnėlis, Nardis Antanaitis.

Šiemetinėje valdyboje nėra nė vieno tremtinuko. Faktas kelia tam tikrą susirūpinimą, ar nepergreit kaikurie tremtiniai ir jų vaikai pasitraukė nuo lietuviško darbo. Mes šviesiai žiūrime į ateitį. Dar keli metai ir Lietuvoje gimę moksleiviai pasibaigs. Čia gimę moksleiviai žada kuopai gražią ir ilgą ateitį. Mes tikime — 20 metų sukaktį dar švęsime Šv. Povilo mieste.

Tradicinė šių metų jaunimo šventė (VII. 29.) buvo paskirta Maironio minėjimui. Vietoj paskaitos buvo suorganizuotas savotiškas "interviu". Moksleiviai davė klausimus apie Maironį, o p. Vinkšnaitis juos atsakinėjo. Meninėje dalyje buvo išpildytas Maironio kūrybos montažas ir poezijos bei dainų. Montažą surinko p. M. Vinkšnaitienė. Išpildyme dalyvavo moksleivių ateitininkų, jaunučių ir L. Kat. Bendruomenės chorai. Moksleiviai ir jaunučiai gražiai pašoko keletą tautinių šokių. Gal tai ir bus vienintėlis Maironio minėjimas S. Paulyje.

Paskutiniam savo posėdyje valdyba išdirbo smulkų mėnesinį darbo planą kiekvienam šeštadieniui. Spalio mėn. 12 rengiam savaitgalio stovyklą prie jūros.

Taip rieda jau beveik įpusėję vienuolikti ateitininkiški metai Šv. Povilo mieste.

Dėdė Juozas

Šių metų gegužės mėnesį vėl viena ateitininkė įstojo į gydytojų eiles. **Eugenija Mickevičiūtė-Žukauskienė** po septynių metų studijų įsigijo medicinos daktaro laipsnį. Daktarė Žukauskienė 1955 metais baigė St. Mary gimnaziją, ir Lituanistikos gimnaziją Čikagoje ir įstojo į Mundelein kolegijos chemijos fakultetą. Čia trijų metų laikotarpy įsigijo bakalauro laipsnį. Kolegijoj buvo pagerbta su Faculty Departmental Honors už pasižymėjimą chemijos studijose. Įstojusi į University of Illinois medicinos mokyklą 1958 metais Eugenija nesitenkino vien tik medicinos studijom, bet tuo pačiu metu gilinosi chemijos srityje, ruošdamasi magistro laipsniui iš neurofarmakologijos. Studijuodama Eugenija Žukauskienė turėjo National Institute of Health Fellowship.

Daktarė Žukauskienė gimė Kaune ir gimnaziją lankyti pradėjo Vokietijoje, kur jau nuo pirmos klasės priklausė ateitininkų organizacijai. 1949 metais atvyko į Ameriką, ir Čikagoje

toliau liko uoli organizacijos narė įsijungdaam į MAS, o vėliau į SAS darbą. Taip pat priklausė Lietuvių Studentų Sąjungai. Kolegijoje šalia įtempto darbo Eugenija rado laiko dalyvauti chemijos klube. Medicinos fakultete pirmais metais jau įstojo į Junior American Medical Women's Association. Pereitų metų rugsėjo mėnesį Eugenija sukūrė ateitininkišką šeimą susituokdama su Algiu Žukausku.

Savo ribotą laisvą laiką Eugenija praleidžia įvairiai. Jai patinka sportas — slidinėjimas ir plaukimas, taip pat mėgsta klausyti muzikos. Šį rudenį E. Žukauskienei bus įteiktas magistro laipsnis chemijos srityje, kuriam ji šiuo metu baigia ruoštis Illinois universitete. Jos pasirinkta tezės tema: "The Action of Chlorpromazine on Unit Activity in the Hypothalamus". Sekančių metų sausio mėnesį daktarė žada pradėti internatą. Ji ypatingai domisi anestezija, į kurią žada toliau gilintis.

Jaunajai daktarei linkime sėkmės ir tikro pasitenkinimo jos tolimesniuose darbuose.

Irena Valaitytė-Polikaitienė šių metų birželio mėnesį baigė prancūzų kalbos studijas University of California at Los Angeles M.A. laipsniu. Specializavosi septyniolikto šimtmečio prancūzų literatūroj. Irena yra baigusi Maria High School 1956 m. Prancūzų ir ispanų kalbas studijavo St. Xavier College, kurią baigė B.A. laipsniu 1960 m. 1959 m. vasarą praleido Laval University, Quebec, tobulindamosi prancūzų kalboje. Baigusi kolegiją, išvyko į UCLA, kur buvo asistentė prancūzų kalbos departamente. Šiuo metu mokytojauja Thornton Township High School, Harvey, Illinois. Jai tenka organizuoti prancūzų kalbos dėstymą ir apylinkės pradžios mokyklose. Irena yra ateitininkė nuo 1954 m., ėjo pareigas Chicagos studentų ateitininkų draugovės ir Moksleivių Ateitininkų Sąjungos valdybose. Priklauso Korp! "Giedra". Studijų metu priklausė Lietuvių Studentų Sąjungai.

Marytė Meškauskaitė baigė biochemijos studijas Wayne State University, Detroite, ir jai sausio mėnesį bus suteiktas Master of Science laipsnis. Marytė baigė Maria High School Chicagoje 1956 m. Įstojo į Mundelein kolegiją Chicagoje, kur studijavo chemiją — 1960 m. kolegiją baigė B. S. laipsniu. Studijas tęsė Wayne State universitete, kur buvo tyrimų asistentė biochemikui prof. T. W. Krogmann. Jos magistro tezė: "Catehin as a cofactor in photosynthesis". Ateitininkė nuo Vokietijos laikų. Moksleivių Ateitininkų Sąjungos Centro Valdyboje ėjo sekretorės pareigas. Eilę metų talkino stovyklas ruošiant ir joms vadovaujant. Studijuodama priklausė ir Lietuvių Studentų Sąjungai.

Antanas Gilvydis baigė University of Illinois šią vasarą Master of Science laipsniu matematikoj. Antanas gimnaziją baigė 1957 m. — University of Detroit High School. 1961 m. jis "cum laude" baigė University of Detroit, įsigydamas

B.S. laipsnį matematikoj ir filosofijoj. Pokolegines studijas tęsė University of Illinois Urbanoj, būdamas tyrimų asistentu U of I Digital Computer Laboratory. Šį rudenį pradeda studijas Pennsylvania State University, siekdamas doktorato matematikoje: žada specializuotis simbolinėje logikoje. Ateitininkas nuo gimnazijos, buvo Detroito studentų ateitininkų draugovės sekretorius, priklausė Lietuvių Studentų Sąjungos skyriaus revizijos komisijai. Šoko Detroito tautinių šokių grupėje "Šilainė". Dalyvauja spaudoje — jo straipsniai (dažniausiai filosofinėm temom) pažįstami "Ateities" skaitytojam Laisvalaikiu mėgsta sportuoti, skaityti. Ateities planai — baigus studijas, dėstyti universitete.

Birutė Saldukaitė, 18 metų, gyvenanti 1440 Foxhall Rd., Washington 7, D.C., šiais metais, birželio 10 d. baigė Notre Dame High School. Ji žada mokslus toliau tęsti University of Maryland. Birutė yra gavus dviem metam stipendiją; gavo "Auxilium Latinum" aukso medalį; per ketverius metus gavo pažymėjimus religijos, lotynų kalbos, pasaulio istorijos, anglų kalbos ir algebros. Ji priklausė C.S.M.C. ir C.Y.O. dalyvaudama Kalėdų vaidinimuose ir prieš United Nations sakė kalbą lietuviškai. Jos mėgiamiausi laisvalaikio užsiėmimai yra plaukimas ir skaitymas. Taip pat Birutė mėgsta keliauti. Ji jau yra pervažiavus 44 valstybes ir artimiausioje ateityje nori aplankyti Aliaską.

Ką Tu darytum???

VEIDAS SITUACIJAI

Dalia Kolbaitė

Didmiestis. Ji vaikščiojo nuo pat ryto gatvėmis, karts nuo karto sustodama ties krautuvių vitrinomis. Gatvės — judesio ir garso skruzdėlynas. Šaligatvių nesibaigiančioje tekmėje, atsparumo taškais tūno kioskai. Žurnalų viršeliai primena reklamų rėkiančias šviesas; už nedūžtamo stiklo visai kitoks spalvų žaismas. Ji sustoja prie brangakmenių krautuvės lango. Žaismas lengvas ir trapus. Perdaug lengvas ir trapus. Sekančioj vitrinoj gėlės. Prieš duris, ant šaligatvio, gėlės, įmerktos puokštėm kibiruose. Tarp žiedų įsmeigtos kainos. Puokštės gi tik ką atvežtos — ant lapų drėgni lašai. Toliau kailių krautuvė. Paglosčius tą baltą prabiltų liūliuojanti pasaka. Kailiai turbūt dirbtini. Ji pažvelgia į laikrodį ir paspartina žingsnį. Virš galvos — dangaus nedidelis ruožas; saulė pajėgia sulaužyti augštąsias mūro sienas ir padegti langus, praeivių akinius ir automobilių paviršių.

— Panelė ko nors ieško? Ji stovėjo restorano prieangyje. Apytamsoj staliukai patiesti baltom, iškrakmolytom staltiesėm. Gėlės. Sunkiuose rėmuose paveikslai. Tvarkingai išdėlioti stiklai. Lubose stiklo kandeliabros.

— Aš čia turiu sutikt vieną asmenį. Ar būtų galima staliuką. Ji žiūri į žmogų su tamsiu kostiumu ir iškrakmolyta apykakle.

— Staliukai tiems, kurie pilnus pietus valgo, — jo žvilgsnis suakmenėja.

— Tam pačiam tikslui, ji išgirsta save atsakant.

— Tuo atveju, prašau sekt mane, — linkteli.

Išsitempus kelnerio nugara, minkštas kilimas ir prislopinti pasikalbėjimai. Prislopintas indų barškėjimas.

— Ar panelė užsakysite ar lauksite?

— Lauksiu.

Nusilenkia ir nueina. Baltos staltiesės ir prislopinti pasikalbėjimai. Panelė ko nors ieško. Taip. turiu sutikt žmogų. Ir sunkūs rėmai. Paveikslai tikrai ne reprodukcijos. Kelneris ateina, įpila vandens, nueina. Valgantys sėdi tiesūs, kaip tie, kurie pozavo kabantiems portretams. Veidai primena sunkius rėmus, primena iškrakmolytas staltieses. Kelneriai nuneša ir atneša. Priešais sėdinčios karoliai, kaip stiklo kandeliabros, užgautos dienos šviesos.

— Sveika. Atleisk, kad truputį vėluoju, — pasigirsta.

— Vytai! Jau atsiradai. Ne, neperilgai laukiau. Be to, berods, pažįstu mieląjį kaip savo kišenę. Tad ir nesitikėjau įžengiančio su paskutiniuoju varpo dūžiu. Ne tavo prigimty...

— Bet šį kartą tikrai ne mano kaltė, prisiekiu. Šitokia proga laužau savo prigimties dėsnius...

Priėjęs kelneris priima užsakymą. Padengia stalą; atneša pietus. Įtempta nugara sukinėjasi, it vaikui dovanoto mechaninio žaisliuko.

— Na, ir parinkai prašmatnią vietą, — nebeiškenčia. Tik kad jaučiuosi prasta tau dama, šaunusis kavalieriau. Bent mūsų kelneris taip galvoja.

— Ach šitkaip... Na žinoma, sutinku su juo: tavo karolių perlai nėra matę jūros dugno, o plaukai prancūzo šukuotojo...

— Bet juk lieku tas pats žmogus, ar ne, sakyk? Nejaugi daiktas turi galią pastatyti vieną žmogų virš kito? Be to, žvilgterėk iš arčiau į mūsų kelnerį. Ar karpa ant jo smakro neliudija, kad jis mūsų giminės? — juokavo.

— Žinai, gerai kad parodei, kitaip nebūčiau šio akto pastebėjęs...

— Tu tyčiojies...

— Ne, bet mano mieliausia, perdaug jau jautriai reaguoji...

— Nesupratai. Aš nepavydžiu...

— Palauk, palauk; leisk paaiškint. Suprantu, ką nori pasakyt. Iš principo sutinku. Nei kalbos negali būti. Bet tik reikia priimti žmogų tokį, kokį jį randi. Tai, ką matai čia, teparodo aiškiau, nei kas kitas, jų vidų. Kad jie gyvena paviršiais, tai aišku. Bet to nepakeisi. Na, bet baikim šią temą, nors žinau, kad verdi atšaut.

— Bet Vytai...

— Siūlau išgert į homo sapiens sveikatą, — pakėlė vandens stiklą. Na, o dabar papasakok, sykį atvažiavus retu svečiu miesto centran, kas pas tave naujo.

* * *

...nukelta į 251 pusl.

LIETUVOS NACIONALINĖ M. MAŽVYDO

atkelta iš 231 pusl.

šalia asmeninio gyvenimo akiračio; nėra daugiau nuodėmės. Šios laikysenos įtaka matoma tarp pačių krikščionių — daugelis negalvoja, nemato reikalo padaryti egzistencinį sprendimą. Jie viskam indiferentiški. Tarp pačių katalikų daugelis "tik dar priklauso" Bažnyčiai, gal tik iš inercijos.

Dawson knygoje "Religion and Culture" apibūdina modernios kultūros konfliktą taip: "Mes stovime prieš augščiausios rūšies dvasinį konfliktą, savo rūšies socialinę schizofreniją, kuri suskaldo visuomenės sielą tarp ne-morališkos galios noro, paremto nežmoniškais metodais ir tarp religinio tikėjimo ir moralinio idealizmo, kurie neturi jėgos padaryti gyvenimui įtakos. Turi būti grįžimas į vienybę — dvasinę kultūros integraciją — jeigu žmonija nori išlikti".

Taip modernioji kultūra palieka žmoguje didelę tuštumą; ji yra visokių metodų rinkinys be dvasinių vertybių ir tikslo. Dawson savo knygoje parodo, kad istorijoj religija būdavo svarbi kultūros dalis, kuri pripažino žmoguje esantį palinkimą tikėti ir garbinti. Mūsų laikai ignoravo šią žmogaus pusę, ir neduoda jai deramos išraiškos. Šis konfliktas atsispindi vokiškai rašiusio Kafka kūryboj. Jis parodo charakterį, kuris gyvena savo beprasmiškoj ir pilkoj kasdienybėj ir pasibunda staiga lyg iš ilgo miego į kitą sapnų pasaulį, kuriame jis statomas prieš teismus už įstatymų laužymą, kurių jis nepažino. Tai žmogus, kuris staiga pamato Dievo buvimą per Jo nebuvimą pasauly, per jo gyvenimo atsiskleidusią tuštybę ir beprasmę. Šiam žmogui reikia tikėjimo, bet jis negali tikėti. Kafkos žmonės, susidūrę su jiems nepažįstamu įstatymu, žūva. Kad Kafkai religijos problema buvo esminė, aiškėja iš jo draugo užrašytų pasisakymų, pavyzdžiui: "Sielos nugarkaulis yra sulaužytas. Tikėjimas sugriuvo. Kas turi tikėjimo, negali jo apibūdinti, ir kas jo neturi, gali tik duoti apibūdinimą, kuris yra nesuteiktos malonės šešėly. Tikintis žmogus negali kalbėti, o netikintis neturėtų kalbėti". Menininkas, kaip Kafka, pajunta žmoguje šios civilizacijos nepatenkinamą pasiilgimą Dievo, kad žmoguje yra palinkimas į religiją, kuris neranda patenkinimo dabarty.

Dawson suformuluoja tą patį dalyką moksliškiau: "Kas nauja, tai atradimas, kad tas paslėptų jėgų kolektyvinėj pasąmonėj išnaudojimas yra dar įmanomas suracionalizuotoje, moksliškoj ir sekuliarioj kultūroj, kaip jis buvo įmanomas religinėj visuomenėj". Dawson tuo pasako, kad žmogaus charakterio gelmėse yra palinkimas į religiją, ir kad moderniais laikais, kada priimta religija neįprasmina daugiau šios jėgos, ją išnaudoja pseudo-religijos.

Tik pažvelkime, kiek tos pseudo-religijos buvo nacizme ir yra komunizme. Jei kas pamatė filmą "Mein Kampf", tai ryškiai atsimins nacių masinių susirinkimų scenas, kad tada naciai mobilizavo žmonėse jėgas, kurios nebėra racionalios. Masė, naktinis budėjimas, dainos, aistringos kalbos, muzika, vėliavos kėlė nuotaiką ir įtampą — paruošė tam momentui, kada kaip tik saulei kylant vadas išeina į tribūną, jos pirmųjų spindulių apšviestas. Miniai šis žmogus neatrodė daugiau kaip paprastas politikas, argumentais ieškantis jų balso, bet kaip pranašas, reikalaująs jų tikėjimo į savo mokslą. Hitleris pats manė, kad buvo Apvaizdos paskirtas vykdyti Dievo darbus žemėje. Kitas vaizdas yra iš visuotinio nacių jaunimo suvažiavimo Nuernberge. Vėl naktis, minios suvarytos ir sujaudintos. Staiga tamsa, užsižiebia aplink stadijoną degalai. Vyras ant tribūnos pradeda šaukti žuvusių partijos didvyrių vardus, o visa minia atsiliepia: "Čia!" Žmogus, dalyvavęs tam suvažiavime, atsimena, kad jį retai kas taip sujaudino; kad ši ceremonija iškėlė juos iš dabarties ir sujungė su tais žuvusiais.

Panašiai ir komunizmas užpildo tuštumą, kurią paliko religijos nuvertinimas. (žiūr. Prof. dr. Georg Smolka, "Die Herausforderung des Ostens und die Antwort des Westens", knygoj "14. Katholischer Deutscher Studententag, Bonn, 1. bis 7. August 1961). Komunizmas atsako į pagrindinį žmogaus religinį troškimą — būti išganytu — su mesianizmu. Rusai patys paėmė komunizmą, kai jų senas tikėjimas sunyko, kadangi jie neturėjo vakarų patyrimo ir skepticizmo. Komunistai supasaulino krikščionybės idealus: žemė tapo rojumi, žmonija dievu. Tokia nauja religija rado lengvai atgarsį ruso sieloj, kuri ilgėjosi išganymo. Komunizmo dinamizmas — nesuprantamas be jo mesianizmo idėjos ir be rusų savęs supratimo istorijos eigoje. Istorijoje jie matė vakarų žlugimą ir laiką, kada jie paims vadžias ir išganys žmoniją.

Tačiau grįžkime prie tipo, kurį mes sutinkame savo gyvenime — žmogų, kuris gyvena neaiškume. Protestas prieš dabartį nebūtinai išsipila ką tik suminėtomis formomis. Mūsų krašto intelektualai primena mums savo žurnaluose gan dažnai, kad asmenybė pavojuje žūti, kad masės indiferentiškume žūva visos vertybės, kad technika nužmogina žmogų, vienu žodžiu — jie mato absurdą. Kaip pavyzdį pažvelkime trumpai į anglo Matthew Arnold eilėraštį "Dover Beach" (1867 metais). Jis pastebi, kad tikėjimas pameta savo įtaką:

The Sea of Faith
Was once, too, at the full, and round earth's shore
Lay like the folds of a bright girdle furled.
But now I only hear
Its melancholy, long withdrawing roar,
Retreating to the breath
Of the night-wind, down the vast edges drear
And naked shingles of the world.

Jis savo aštriu protu ir dideliais dvasiniais reikalavimais į gyvenimą mato, kad modernusis pasaulis tuštėja ir senos vertybės dingsta. Bet ar jį apims misionieriaus įkaitimas, ar jis eis pažadinti žmones ir ves juos į naują tiesą? Arnold pasitraukia į savo asmenišką ratelį ir apsupa jį mūrais:

Ah, love, let us be true
To one another! for the world, which seems
To lie before us like a land of dreams,
So various, so beautiful, so new,
Hath really neither joy, nor love, nor light,
Nor certitude, nor peace, nor help for pain,
And we are here as on a darkling plain
Swept with confused alarms of struggle and flight,
Where ignorant armies clash by night.

Panaši laikysena vyrauja tarp kaikurių amerikiečių intelektualų — ir jie susikuria savo pasaulį universitetuose, kur jie laisvi ir apsaugoti nuo masės. Jie leidžia savo žurnalus, kurie kritikuoja ir pasišaipo iš dabarties, bet jie nesusilaukia plataus aido ir neturi tikriausia daug vilties, kad jie galėtų ką pakeisti, nes pagaliau viskas šiame suskilusiame pasauly eina pagal savo taisykles, o žmogus neturi nei atsakomybės nei įtakos. Arnold ir šiuos intelektualus charakterizuoja jų bejėgiškumo jausmus.

Iš iki šiol pasakytų minčių ryškėja, kad pagal dabartinius realybę ir tiesą saistančius matus tiesos, kurios kyla iš intuicijos, nustoja turėjusios realybės, vadinasi, įtakos į gyvenimą. Tokia laikysena savaime liečia religiją, bet tarp jų argumentai jau dažnai pakartoti. Panašus konfliktas vyksta tarp tos pačios laikysenos ir meno — čia jau darosi įdomiau, kadangi jis vyksta grynai šio laiko terminais — meno teoretikas tegali intuicija ar fanta-

SĄJUNGŲ CENTRINĖS VALDYBOS

MAS	— Dvasios vadas	—	KUN. IGN. URBONAS, 1390 W. 15th Ave., Gary, Ind.
	Pirmininkas	—	JONAS RAČKAUSKAS, 5725 So. Artesian Ave., Chicago 29, Ill.
	Sekretorė	—	DANUTĖ KRIAUČELIŪNAITĖ, 6240 So. Fairfield Ave., Chicago, Ill.
	Iždininkė	—	VITA ČERŠKUTĖ, 6016 So Campbell Ave., Chicago 29, Ill.
	Vicepirm. j. r.	—	BIRUTĖ MINIATAITĖ, 6038 So. Springfield, Chicago 29, Ill.
	Protok. sekret.	—	ZINA JURĖNAITĖ, 6328 So. Francisco, Chicago 29, Ill.
SAS	— Pirmininkas	—	EGIDIJUS UŽGIRIS, 141 Magazine St., Cambridge, Mass.
	Vicepirmin.	—	LIUCIJA BAŠKAUSKAITĖ, 228 Sawtell Ave., Brockton, Mass.
	Vald. sekret.	—	IRENA LENDRAITYTĖ, 102 Ocean St., Dorchester, Mass.
	Iždininkas	—	RIMV. LIUTKEVIČIUS, 308 Lenox St., Norwood, Mass.
	Sąjng. sekrt.	—	AURELIJA KUCINAITĖ, 71 Glendale St., Brockton 39, Mass.
	Užs. sk. ved.	—	AUG. IDZELIS, Stoepher Hall, Kent State Univ., Kent, Ohio.
	Padėjėjas	—	ALG. ŠAULYS, 420 12th Ave, Paterson, N. J.
	Informacijai	—	GED. NAUJOKAITIS, 243 Monroe Ave., River Edge, N. J.
ASS	— Dvasios vadas	—	KUN. BR. DAGILIS, 3664 Trumbull, Detroit 8, Mich.
	Pirmininkas	—	DR. JUST. PIKŪNAS,18229 Gilchrist Ave, Detroit 35, Mich.
	Vicepirmin.	—	JURGIS MIKAILA, 16870 Stoepel, Detroit 21, Mich.
	Sekretorius	—	DR. KĘST. KEBLYS, 16349 Addison, Southfield Twn., Mich.
	Iždininkas	—	VAL. KUNDROTIENĖ, 17315 Parkside Ave., Detroit, Mich.
	Narys	—	LEON. BAJORŪNAS,16210 Ilena St., Detroit 21, Mich.

AF Valdyba nuoširdžiai sveikina sąjungų centro valdybas, linki sekmės vykdant didįjį uždavinį "Visa atnaujinti Kristuje" ir viliasi malonaus bendradarbiavimo.

---

atkelta iš 234 pusl.

karo išvakarėse prasiveržti į Lietuvą ir dalyvauti sukilime. Į Tautinio Darbo Apsaugą įstojo ir priesaiką priėmė 39 aktyvistai, kurių tarpe ir Julijonas Būtėnas. Pačiose vokiečių - sovietų karo išvakarėse apsiginklavę 39 TDA aktyvistai mažais būreliais ir pavieniui iškeliavo į Lietuvą. Vieni jų žuvo Lietuvos - Vokietijos pasienio susišaudymuose, kiti sienos neperžengė. Lietuvių Aktyvistų Fronto vadas pulk. K. Škirpa Julijoną Būtėną norėjo pasilikti Berlyne kitiems reikalams. Bet Julijonas Būtėnas, kartą priėmęs priesaiką, nesutiko būti išskirtinas ir pasiprašė leisti vykti į Lietuvą. Jam pavojingas žygis pasisekė. Jis į Lietuvą atnešė svarbias informacijas sukilimui pradėti.

Vokiečių okupacijos metais Julijonas Būtėnas buvo pakviestas jaunesniuoju asistentu prie naujai įsteigtos žurnalistikos katedros VDU Kaune. Dirbo ligi universiteto uždarymo 1942 kovo 17.

Jausdamas iš vokiečių pusės jau gresiantį pavojų 1942, buvo apsigyvenęs Berlyne, kur juo rūpinosi tarptautinė žurnalistų sąjunga, kuriai iš ankščiau priklausė. Po universiteto uždarymo įstojo į gen. Plechavičiaus Vietinę Rinktinę. Rinktinę likviduojant, suimtas, kartu su kitais štabo karininkais išvežtas į Latviją. Frontui artėjant, kaip kalinys perkeltas į Vokietiją. Frontui pradėjus braškėti, pabėgo į laisvę. Frontą praleido Wuerzburge. Prasidėjus tremtinių emigracijai, J. Būtėnas talkino lietuviams versdamas į svetimas kalbas reikiamus dokumentus, redagavo svetimomis kalbomis Eltos biuletenius, atliko kitus vertimus ir bendradarbiavo Augsburge leidžiamuose **Žiburiuose.**

1948 vasarą į Vakarus iš Lietuvos atvyko partizanų įgaliotinis Juozas Lukša. Julijonas Būtėnas su už save 6 metais jaunesniu ateitininku Juozu Lukša artimai susidraugavo. Julijonas Būtėnas jam pažadėjo savo pagalbą, kai Juozas Lukša grįžo į Lietuvą laisvės kovų tęsti.

Juozas Lukša į Lietuvą išvyko 1950 rudenį. Julijonas Būtėnas jautėsi nelaimingas, kad Juozą Lukšą į Lietuvą tegalėjo tik palydėti ir atgal grįžti.

Paaiškėjus, kad Lietuvoje partizaninės kovos jau išsenka, artimieji Julijonui Būtėnui patarė persigalvoti: ar yra prasmės aukotis ir mirti. Iš Juozo Lukšos atėjo pranešimas, kad jis yra reikalingas ir laukiamas. Julijonas Būtėnas klausimo nebesvarstė. Ateitininko įsipareigojimas ateitininkui jam buvo už svarstymo ribų. Išvyko į Lietuvą 1951 pavasarį. Išvyko su socialistu Jonu Kukausku. Iš sovietinių leidinių matyti, kad J. Kukausko galimas išdavimas pagreitino Julijono Būtėno mirtį. Ateitininkas Julijonas Būtėnas mirė partizano mirtimi 1951 gegužės mėn., o jo bendrakeleivis socialistas Jonas Kukauskas laisvas gyvena Vilniuje ir tarnauja Lietuvos pavergėjams.

---

zija sukurtą veikalą pateisinti, kaip šiame gyvenime svarbos turintį, tik argumentuodamas šių laikų galvosena. Taip vokiečių meno teoretikas Cassirer definuoja meną, kaip žinojimą apie ypatingus dalykus. Dalykai, kurie prieštarauja sau, negali būti išreikšti racionaliais, logiškais konceptais, nes jie nepakelia prieštaravimo. Todėl toks sudėtingas padaras kaip žmogus gali būti išreikštas tik simboliu, kurį menas sukuria. Kas įdomu, kad Cassirer meną pastato visiškai kaip autonomišką sritį žmogaus charaktery, kur menas kyla iš to ypatingo žmogaus sugebėjimo įžvelgti savo aplinkoj formas.

DARBAI IR ŽMONĖS...

PRADEDANT NAUJUS VEIKLOS METUS

AF Valdybos posėdis įvyko rugsėjo 29 Brooklyn, N. Y. Svarstyta: Nepaprastos konferencijos darbotvarkė, vasaros stovyklų reikalai, metų ketvirčio planas, Ateities leidinių klausimas, Ateities žurnalo reikalai; žurnalo skoloms padengti paskirta 700.00 dol. Lituanus žurnalui paremti, vykdomo vajaus proga, paskirta 25.00 dol.

Federacijos generalinis sekretorius dr. V. Vygantas šiuo metu lanko ateitininkų vienetus atskirose vietovėse.

Lietuvių Skautų Sąjungos Tarybos pirmininkas A. V. Dundzila Federacijos vadui atsiuntė tokį sveikinimą: "LSS Tarybos Pirmija visu nuoširdumu sveikina naujai išrinktą Ateitininkų Federacijos Valdybą. Šia proga maloniai prašau priimti pilnus pagarbos "Principų šauksmo dabartyje" minčių kupinus linkėjimus".

Po vasaros poilsio ir stovyklų džiaugsmo mūsų jaunimas vėl susėdo į mokyklų suolus. Su mokslo metų pradžia prasideda ir aktyvesnis organizacinis darbas. Sąjungų ir vienetų vadovybės įprastai mokslo metų pradžioje sudaro organizacinių metų darbo planus.

1. Svarbiausiuoju dalyku metų darbo plane turėtų būti narių **ideologinio susipratimo gilinimas.** Jeigu anksčiau trūko tam medžiagos arba ji buvo išbarstyta, tai šiandien tuo skųstis negalime. Turime labai gražiai paruoštą kun. St. Ylos Ateitininkų vadovą. Ši knyga kiekvieno ateitininko turi būti gerai išstudijuota. Ypač moksleiviai ir studentai, besirengią įžodžiui, Ateitininkų vadovą turėtų naudoti kaip vadovėlį egzaminams.

2. Sklandesniam organizaciniam darbui reikalingas trigubas tamprus ryšys: tarp narių ir vienetų vadovybių, tarp vienetų ir sąjungų centrų, tarp sąjungų ir Federacijos Valdybos. AFV nori turėti visai tikslią informaciją. Taigi, kuopų, draugovių, skyrių ir kitų vienetų vadovybės tuojau pasiunčia savo sąjungos centro valdybai vieneto valdybos sąstatą ir visų narių sąrašą su tiksliais adresais. Nuorašai siunčiami AF Valdybai. Tuo būdu sąjungos centro valdyba turės aiškų vaizdą, kokiam būriui ateitininkų ji vadovauja, ir kas yra jos talkininkai. Dažnas ir tikslus ryšys centrų valdybų su vienetų vadovybėmis yra organizacinio stiprumo ženklas.

3. Sąjungos centrų valdybos prašomos aptarti ir įvertinti pereitos **vasaros stovyklų programas** ir jų pravedimo tvarką. Ieškoti būdų jau dabar rastus trūkumus kitais metais pašalinti.

4. AF Valdyba prašo sąjungų **paruošti metų darbo planus,** pinigines sąmatas bei pereitų metų darbo plano ir sąmatos vykdymo apyskaitas, o taip pat pereitos vasaros stovyklų piniginės apyskaitas ir jų vieną nuorašą prisiųsti AF Valdybai.

5. Pereitą pavasarį naujai išrinkta AF Valdyba, apžvelgusi Ateitininkų Federacijos padėtį, rūpesčius ir laiko problemas, nusprendė šaukti nepaprastąją konferenciją. Konferencijoje bus svarstoma ideologiniai, statutiniai ir organizaciniai reikalai. Visi ateitininkai maloniai prašomi jau dabar ruoštis konferencijai. Čia skelbiami konferencijos atstovų rinkimų nuostatai nurodo datas: kas ir kada turi būti atlikta. Prašome sąjungų centro valdybų ir vienetų vadovybių atkreipti dėmesį. Vėliau bus skelbiama konferencijos programa ir prašoma dėl jos pasisakyti.

Ateitininkų Federacijos Valdyba

LITUANUS

1962-9-16

Lietuviško Akademinio Jaunimo Spaudos leidiniams/skyriams

Malonūs Kolegos,

Duosnios lietuviškos visuomenės dėka jau 8 metus svetimtaučius informuoti siekiąs LITUANUS žurnalas ir vėl reikalingas paramos. Šiuo metu uoliai rengiamasi žurnalo vajui, kuris įvyks per visą **spalio** mėnesį. Tikimasi, kad efektingai pravestas kreipimasis į visuomenę atras atgarsio tautiečių tarpe ir tokiu būdu žurnalo ateitis vėl bus užtikrinta metams.

Šį kartą vajaus komitetą sudaro Lietuvių Studentų Sąjungos Rochesterio skyrius. Jam pirmininkauja kol. Edm. Vasiliauskas ir sekretoriauja kol. Birutė Sedlickaitė. Komiteto oficialus adresas: 253 Berlin Street, Rochester 21, New York.

Esu tikras, kad studentai dės pastangų, kad šis vajus pasisektų, tačiau tam reikalinga Jūsų pagalba ir pritarimas. Savo leidiniais, skyriais Jūs pasiekiate plačiąją lietuvišką visuomenę. Norime Jus prašyti mums padėti. Malonėkite neatsisakyti savo skiltyse paskelbti apie LITUANUS vajų spalio mėn. bei pakartotinai paraginkite mūsų tautiečius paremti mū-

sų informacines pastangas, skirtas svetimtaučiams.

Viliuosi, kad neatsisakysite savo skaitytojus reguliariai informuoti. Iš anksto Jums už tai reiškiu nuoširdžią padėką ir šia proga linkiu Jums visapusiškos sėkmės sunkiame, bet prasmingame spaudos darbe.

Su kolegiška pagarba —
Vyt. P. Vygantas
LITUANUS Leidimo
Koordinatorius

AUSTRALIJA

Melbourno ateitininkų sendraugių naujon valdybon išrinkta P. Švambarys, J. Petraitienė ir A. Raudys, jr. Į revizijos komisiją įeina J. Mulokas, Val. Čižauskas ir V. Šeštokas.

CHICAGO

Chicagos studentų ateitininkų draugovės susirinkimas įvyko rugsėjo 23 d. Jaunimo Centre. Susirinkimą atidarė t. Kęstutis Trimakas, SJ, su malda. Prezidiuman buvo pakviesti: pirmininku Arvydas Tamulis, sekretore — Laima Poskočimaitė. Audronė Garbenytė paskaitė humoristinį referatą: "Stovyklos ir suvažiavimo prisiminimai bei nuveikimai". Stovyklos įspūdžiai buvo perduoti ne tiek iš ideologinės ar intelektualinės pusės, kiek iš asmeniškų pergyvenimų. Atpasakota fuksų diena, Maironio ir talentų vakarai bei operetė "Dypukas", kurią puikiai suruošė Clevelandiečiai. Kadangi šis referatas buvo skaitomas informalioj nuotaikoj, patys susirinkimo dalyviai prisidėjo prie "pataisų" bei "išaiškinimų". Buvo pateikti SAS suvažiavimo pakeitimai statute.

1961 - 62 metų draugovės pirmininkas Arvydas Tamulis skaitė paruoštą draugovės veiklos pranešimą. Įdomesnieji nuveikti darbai buvo: Naujųjų Metų sutikimas, Pax Romana dienos minėjimas, Pakšto salėje suruošti šokiai, Gavėnios Seminaras ir rekolekcijos.

Naujoji valdyba: Rimas Rudys (pirm.), Lilė Tumosaitė (vicepirm.), Janina Radvilaitė (valdybos sekretorė), Dalia Stakytė (užsienio sekretorė), Audronė Garbenytė (socialinių reikalų vedėja), Jonas Šalčius (iždininkas).

Savo atsisveikinimo žodyje t. J. Kubilius, SJ, iškėlė du įdomius dalykus. Pirma, džiaugsmą, kad Chicagos draugovė sugebėjo atsistatyti po krizės. Ta proga linkėjo sėkmingos veiklos ir toliau. Antra, kad iš kitų organizacijų pusės nėra antagonizmo prieš ateitininkus. Tiktai kitos organizacijos dažnai žiūri į ateitininkus su tam tikru pavydu, nes jaučia savo ideologinį silpnumą. Tačiau, turėdamos didesnį jaunimo kiekį, jaučia gilesnį intelektualinį pažangumą bei pajėgumą — aišku, tas galvojimas nebūtinai teisingas. Nuoširdžiai sveikino naują valdybą ir apgailestavo, kad dėl laiko stokos nevisada galėjo su draugove pilnai dirbti. Pristatė draugovei t. Kęstutį Trimaką, SJ, ir davė mintį pakviesti jį nauju dvasios vadu.

Šekė Laisvoji Tribūna, kurioj naujoji valdyba išdėstė savo planus kitiem metam, būtent: kelti didesnį susidomėjimą "Sūkuriu", planuoti Naujųjų Metų sutikimą bei gilesnį metinės temos nagrinėjimą. Nariai pageidavo, kad draugovė duotų didesnį įnašą visuomenėn, buvo keliamas susidomėjimas tarptautiniu katalikų centru "Crossroads" Chicagoje; nutarta tęsti ideologinius būrelius, kuriuose diskutuojama ateitininkų ideologija; susirinkimuose vėl įvedama meninė dalis; iškeltas reikalas arčiau bendradarbiauti su Lietuvių Studentų Sąjunga.

Susirinkimas baigtas ateitininkų himnu, po kurio dalyviai išvažiavo į iškylą prie Paw Paw ežero.

L. P.

CLEVELAND

Clevelando studentų ateitininkų draugovės susirinkimas įvyko šių metų Rugsėjo 30-tą d., Čiurlionio Ansamblio namuose. Susirinkime dalyvavo ir studentų iš kitų Clevelando organizacijų. Susirinkimui pravesti buvo pakviestas A. Idzelis, sekretoriauti M. Gailiušytė, E. Žilionis, neseniai grįžęs iš Vokietijos, kurioje tris metus tarnavo Dėdei Samui, pasidalino savo įspūdžiais, pabrėždamas studentišką gyvenimą Vokietijoje. Toliau A. Balčiūnaitė, I. Stasaitė, N. Sabataitytė, ir svečias S. Matusevičius, trumpai bet įdomiai painformavo mus apie atskiras savo darbo sritis, duodami patarimus tiems, kurie galvoja sekti jų pėdomis. Nariai, kurie dalyvavo studentų vasaros stovykloje, papasakojo apie savo prisiminimus ir nuotykius prie Spyglio.

Toliau kalbėjome apie einamuosius reikalus, kuriuos pravedė R. Laniauskas, Draugovės pirmininkas. I. Stasaitė buvo pasveikinta, kaip naujai išrinktoji Clevelando kultūrinių darželių karalaitė. Buvo aptarta metų programa. Manoma, šių metų bėgyje įvykdyti sekančius planus: seminarą, studijų dienas su Detroito studentais, ir operetę Clevelando visuomenei. A. Idzelis pranešė apie Šiaurės Amerikos Pax Romana suvažiavimą Dainavoj. Toliau buvo pasveikinimas senų narių, E. Brazausko ir E. Žilionio, kurie ką tik grįžo iš kariuomenės, ir N. Sabataitytės, neseniai grįžusios iš Putnamo. Susirinkmas buvo baigtas malda.

Po susirinkimo, vaišių, ir šokių, J. Dundoras, kuris šią vasarą lankėsi Europoje, rodė savo tikrai įdomias, viliojančias filmas.

G. D.

BOSTONAS

BOSTONO DRAUGOVĖ

Ką tik grįžę iš SAS stovyklos Dainavoje, nors pavargę nuo ilgos kelionės paskubom šaukėm susirinkimą. Jis įvyko rugsėjo 14 d. p. Meižių bute. Susirinkimas buvo labai reikalingas, nes mes netekom keletos narių iš savo naujai išrinktos valdybos. Egidijus Užgiris ir Rimvydas Liutkus buvo išrinkti į centro valdybą, ir tokiu būdu, mes praradom pirmininką ir iždininką. Rinkimai buvo pravesti ir turėjo tokius rezultatus:

Eligijus Sužiedėlis — pirm.
Aloyzas Petronis — vicepirm.
Taip pat valdyboj liko:
Almantas Meižys — ižd.
Audronė Barūnaitė — sekr.

Rinkimai buvo svarbiausias susirinkimo punktas. Po to diskutavom tolimesnę draugovės veiklą. Nutarėm susirinkimus daryti kartą į mėnesį ir juos paįvairinti surengdami išvykas į muziėjus, teatrą, ir t. t. Mėnesinius susirinkimus norime padaryti rimtesnio pobūdžio su pačių narių referatais ir gerai pravestom diskusijom.

Remigijus Sužiedėlis pasisiūlė "Ateities" reikalais rūpintis, prižiūrėti kad korespondencijos būtų rašomos, ir kad nariai užsimokėtų skolas. Susirinkimas priėmė jo pasisiūlimą su entuziazmu.

Suvažiavime Dainavoj buvo pastebėta, kad toj draugovėje, iš kurios yra išrinkta centro valdyba, veikla visuomet sumenkėja. Šį metą mes Bostono draugovės norime įrodyti, kad ta taisyklė turi išimčių.

A. B.

1962.9.18

Bostono draugovei norime palinkėti sekmės darbuose. **(Redakcija)**

CHICAGO

LAUŽAS PRIE PAW PAW

Ne visi rudenį su entuziazmu puola prie knygų — kažkaip saulė per daug šypsos, vėjas per lakus, lapai per spalvingi. Vasaros nerūpestingumai pasidaro tokie įprasti, kad nelengva atsikratyti jų. Todėl toksai gausus būrys moksleivių susirinko Tėvų jėzuitų vasarvietėje prie Paw Paw ežero, Mich., kur buvo kun. Alf. Lip-

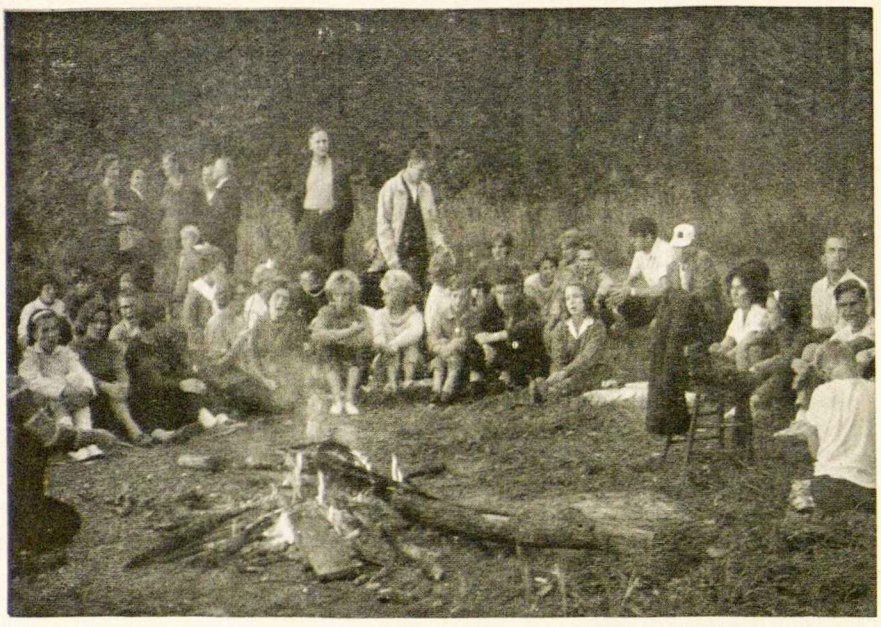

Laužas prie Paw - Paw ežero. Foto R. Augaičio

niūno kuopos ruošta iškyla, rugsėjo 23 d.

Sulaukėm svečių iš Cicero — visą autobusą energingų moksleiviukų, pasirengusių kvadrato sviedinį trankyti per žoles, iš Grand Rapids — vieną mašiną stovyklinių draugų, ir iš Čikagos — apie šešias mašinas prigrūstas, prikimštas moksleivių, sumuštinių, sporto įrankių.

Pati kelionė į Paw Paw labai įdomi: nors žemėlapius išdalinom prieš išvažiuojant, ne vienas pravažiavo kokį kairės sukimą ir atsidūrė nežinomose šalyse. Šešiom mergaitėm dar linksmiau pasisekė — važiuojant tollroad jų mašina sugriuvo. Praėjo beveik dvi valandos, kol pravažiuojąs, pamatęs mojuojamas baltas skareles, sustojo. Kiti žmonės pravažiuodami tik juokės. Yra beširdžių šiam pasaulyje.

Nuvažiavęs į vasarvietę, žmogus nebežino, kur suktis — visur gražu ir įdomu. Ar lipti į laivelį ir nuplaukti per ežerą, ir grįžti visai sušlapus? Ar stoti į narsuolių tinklinio komandą, kuri prieš didžiulius studentus žaidžia? O gal į "baseball" ar "football" žaidimą įsijungti? O dar geriau, gal pasivaikščiot liepsnojančiuose ir geltonuojančiuose miškuose? Kurią kryptį pasirinksi, visur rasi juoko, džiaugsmo, geros nuotaikos žmonių.

Pavakaryje, visi pamažu slinko prie ežero, kur buvo sukurtas lauželis. Susėdę ratu, (panašiai, kaip stovyklose, berniukai ir mergaitės atskirai) dainavom ir juokėmės iš Antano Raucho ir Remigijaus Bičiūno, kurie skaitė pasakas, juokus ir vaizdavo politikierius, vartodami keistą, dar niekad negirdėtą lietuviškai-anglišką kalbą.

Kai jau visai sutemo, vieni skubėjo, turbūt paskutinį kartą šiais metais, laiveliu pasiirkluot, kiti ruošės važiuot namo, o likusieji dar dainavo ir kalbėjo prie laužo.

Lipniūno kuopa širdingai dėkoja Tėvams jėzuitams, kurie taip maloniai mus priėmė, leido „pastovyklaut" nors vieną dieną jų vasarvietėje, ir valgydino pamidorais ir ropėmis iš daržo.

Jau vėlai naktį paskutinės mašinos išvažiavo iš vasarvietės kiemo. Kažkaip su tuo išvažiavimu pasidarė gan liūdna — tikrai paskutinis kartas su draugais gamtoje šiais metais. O rytoj — jau knygos, vargai, pareigos ir t. t. Bet nieko žmogus nepadarysi, nepaskubinsi vasaros, atostogų, nerūpestingų dienų.

J.J.

CHICAGO

MARIJOS KUOPA PRADĖJO DARBĄ

Moksleivių Ateitininkų Marijos kuopos susirinkime, įvykusiame 1962 m. rugsėjo mėn. 21 d. p.p. Macnorių namuose, dalyvavo 22 nariai. Kuopos dvasios vadas kanauninkas P. Juknevičius atidarė susirinkimą malda. Po maldos jis tarė žodį, kuriame ragino ateitininkus dirbti ir siekti mokslo, kad vėliau galėtų jie džiaugtis savo darbo vaisiais ir galėtų tęsti pasišventėlių sendraugių dabar dirbamą darbą Dievui ir tėvynei. Jis taip pat supažindino mus su nauju kuopos globėju Rimu Rudžiu.

Susipažinimo žodyje, p. Rudys priminė mums, kad kuopos veikla priklauso nuo narių, o globėjo pareiga yra tik jiems padėti.

Po to buvo svarbiausias ir įdomiausias dienotvarkės punktas: valdybos rinkimai. Į naują valdybą buvo išrinkti: pirmininku — Šarūnas Prapuolenis, vicepirmininke — Aušra Gylytė, sekretore — Rima Pakeltytė, iždininku — Kęstas Norvila ir socialinių reikalų vedėja — Mirga Pakalniškytė.

Nekantravome per visą susirinkimą, nes laukėme šokių. Pasigirdus muzikai, visi sutrepsėjome kojomis ir šokome, šokome. Linksma buvo, gaila tik, kad kai kurie berniukai nedrįsta kviesti į šokį mergaičių.

Buvo ir liūdnų dalykų. Vienas iš tokių buvo matyti ateitininką rūkant cigaretę. Negražu tai daryti jaunam, o dar negražiau ateitininkui.

Kitas liūdnas dalykas buvo girdėti lietuvius ateitininkus šnekantis tarp savęs angliškai. Kodėl jie nori gražiąją tėvų kalbą paniekinti?

Milda

PHILADELPHIJA

PHILADELPHIJOS STUDENTAI ATEITININKAI

Philadelphijos studentų ateitininkų pirmas mokslo metų susirinkimas įvyko rugsėjo 15 d., ponų Karaškų namuose, Cambridge, New Jersey.

Susirinkime dalyvavo gan skaitlinga Draugovės narių grupė, tarpe jų 7 nauji kandidatai. Pirmas susirinkimo punktas buvo naujos valdybos rinkimai. Rezultatai: pirmininkas Maximinas Karaška, iždininkas — Algis Šuopys, sekretorė — Roma Puodžiūnaitė.

Be to, buvo renkamas nario mokestis. Šeši nariai pilnai užsimokėjo, du dalinai. Palyginus su pereitais metais, tai yra gan didelė pažanga. Į susirinkimą buvo atsilankę 7 New Yorko Draugovės nariai. Ta proga įvyko valdybų posėdis, kuriame buvo diskutuoti planai liečiantys Rytų Draugovių suvažiavimo ruošimą. Buvo duotos Philadelphijos Draugovei pareigos. Minėtas suvažiavimas turi įvykti New Yorke, spalio 12 , 13 ir 14 dienomis.

Draugovės nariai ruošia "ATEITIES" vajų surasti naujų prenumeratų ir kartu priminti seniems skaitytojams apie jų balansus.

Susirinkimas baigtas su malda ir Ateitininkų himnu. Sekė vaišės ir šokiai, kuria proga visi linksmai pasinaudojo.

M. R.

URBANA

Rugsėjo 24 d. įvyko Urbanos draugovės susirinkimas, kuriame išsirinkome naują valdybą: Stasys Ripskis — pirmininkas, Juozas Boguta — iždininkas, Otilija Užgirytė — sekretorė ir Zenonas Stasiulis — narys.

O. U.

SPAUDOS APŽVALGA

Rugpiūčio "The Atlantic" žurnale yra priedas su straipsniais apie katalikų rolę Amerikoj. Čia sutrauksime tik du, kurie turi ryšį su mūsų metine tema. Pirmas, Gustave Weigel, S.J. "The Church and the Public Conscience" nagrinėja religijos įtaką į visuomenės sprendimus. Bažnyčia, nors ji kalba apie karalystę, kuri ne iš šio pasaulio, yra visuomenės dalis. Pasauly jos svarbiausia pareiga yra liudyti apie Kristų. Kita pareiga, sako kiti, būti visuomenės sąžinės balsu. Tačiau mūsų pluralistinėj ir atviroj visuomenėj dauguma nesirūpina tuo balsu. Konstitucija atskiria bažnyčią nuo valstybės, nors ne nuo visuomenės gyvenimo. Bažnyčia, kaip matomas, generalinis religijos veiksmas, yra Amerikoj privilegijuota, bet bažnyčia, kaip ypatinga specifiniai suorganizuota bendruomenė, yra įstatymuose apeinama. Nei įstatymuose, nei gyvenime religija nėra galutinė norma, kuri saistytų visuomenę, ir todėl ji nėra visuomenės sąžinė.

Ar bažnyčia yra tada žmonių moralės vadovė? Amerikoj yra apie 250 sektų. Kiekviena turi teisę ir pareigą mokyti savo sekėjus ir pristatyti visuomenei leistinu būdu. Praktiškai išeina, kad nei įstatymuose, nei gyvenime visuomenė neduoda bažnyčiai teisės spręsti apie tautos etiką. Bažnyčia turi teisę kalbėti ir būti išgirsta, bet jos balsas bus tik tada lemiantis, jeigu žmonės to norės. Taip bažnyčia turi ryšį su visuomene, bet neturi įstatymo autoriteto. Tokioj rolėj ji Amerikoj apsaugojama, tačiau nebus toleruojamas bet koks mėginimas iš jos pusės dominuoti. Taip bažnyčia yra Amerikoj atskirta, tačiau atskyrimas nėra kaip Rusijoj, kur religija iš viso neturi ryšio su visuomene.

Amerikoj lemianti jėga yra laisvas žmonių sutarimas (consensus), tai visų priimti įsitikinimai. Toks tikras tautos sąžinės balsas yra visai realus gyvenimo faktas, pav. vidutinis amerikonas nemoka apie nužudymą filosofuoti, bet jis yra tvirtai prieš jį nusistatęs. Mūsų laikų problema yra ta, kad sutarimo apimtis mažėja, kad visuomenėj reiškiasi tinginiavimas, nesąžiningumas, nesuvaržytas patogumų ir pramogų ieškojimas. Weigel nemano, kad vien mėginimas sugrąžinti žmones į bažnyčias atstatytų tą bendrą sutarimą. Jis siūlo vietoj to visuomenininkams - protininkams sustatyti objektyviai, kaip daktarai kūnui, moralei taisykles, naturalius įstatymus, kadangi ir moralė yra taip objektyviai suorganizuota, kaip žmogaus kūnas. Moralistas turėtų išstudijuoti žmogaus struktūrą ir jo aplinką ir nuosekliai sustatyti moralei taisykles. "Sutarimas nebus sveikas, jeigu jo netirs nuolat kvalifikuotų tautos scenos stebėtojų kritika. Būti kvalifikuotu stebėtoju reiškia būti moraliniu filosofu, kuris dirba su racionaliais principais, o ne su mistinėmis intuicijomis arba grynai pragmatiniais konceptais."

Antras straipsnis, D. W. Brogan, "The Catholic Politicians" pažvelgia į Amerikos kataliko politiko tipą. Amerikoje po lygybės išpažinimo paviršium slypi nusistatymas prieš katalikus, nes ši valstybė buvo protestantų sukurta. Kai rašė konstituciją, katalikybei nebuvo duota daug laiko gyventi.

18. amž. į Ameriką atplaukė airių, vokiečių ir slavų katalikų imigracijos banga. Airiai iš savo tėvynės žinojo apie rinkimus ir partijas ir buvo sumaniausi politikoj. Su šiuo kraičiu jie atsivežė dar visai šviežius religinio persekiojimo patyrimus. Kadangi jų aristokratija buvo žuvusi, o 3. luomas persikrikštijęs, tai airių kunigas turėjo tapti vadu, kad apsaugotų tikinčius. Jis tokiu ir liko Amerikoj. Todėl Amerikos katalikas politikas turėjo atiduoti tokį didelį politinį lojalumą Bažnyčiai, kokio nežinojo Lenkijoj ar Bavarijoj. Prostetantai nesuprato tos airio kunigo rolės ir nemėgo jos.

Bažnyčios situacija Amerikoj yra tokia: Valstybė yra religijų atžvilgiu neutrali. Katalikų Bažnyčia tačiau neatsisakė savo pirmenybės ir toleruoja kitas religijas tik iš malonės, o ne kadangi kitos turi teisę į tai. Bažnyčia neatsisakys, reikalui esant, nuo savo pažiūrų, kad ir atsistos prieš visagalę valstybę. Čia yra galimybė susidūrimams ir protestantui dalykai atrodo taip, kad katalikas politikas klauso savo prelatų, kad jis turi klausyti popiežiaus, kuris yra svetimtautis, ir kad jis galutinėj išvadoj — nelaisvas. Visai konkrečiai Bažnyčia atsistojo prieš daugumos nuomonę gimimo kontrolėj, skyrybose, kalbos ir spaudos laisvėj ir federalinėj pagalboj mokykloms. Prieš tokius hierarchijos reikalavimus stovi politikas, kuris žino per daug apie žmogaus silpnybes, įstatymų ribotumą, apie įstatymų sargų nesugebėjimą ir silpnybę, kad norėtų susilpninti politinio organizmo autoritetą su per dideliu kunigų moralinių pažiūrų įgyvendinimu. Čia labai prisimena protestantų klaida — prohibicija.

Mūsų laikais pažiūra į katalikus politikus keičiasi. Ankstyvieji nebuvo atsivežę geros politinės praktikos iš Airijos ar Sicilijos. Paėmę vietas jie nebuvo niekuo sąžiningesni kaip ir kiti ir buvo išrenkami, kadangi jų tautiečiams ar katalikams savo žmogus buvo mielesnis. Dabar turime kataliką prezidentą, valstybės prokurorą, 20 katalikų gubernatorių, daug senatorių ir abu parlamento namų vadai yra katalikai. Kaip ¼ tautos katalikai turi daugiau įtakos, negu duotų vien jų skaičius. Už to reiškinio slypi bendras Amerikos subrendimas. Imigrantų blokai yra asimiliuoti. Bažnyčia išlipo iš katakombų; ji yra dabar ir ekonomiškai ir socialiniai ir intelektualiniai pajėgi. Politikoj dingo katalikų solidarumas prieš protestantišką pasaulį, kai pav. katalikas McCarthy reiškėsi, katalikų intelektualų leidiniai **Commonweal** ir **America** pasisakė prieš jį.

Opiausia problema prieš kataliką politiką yra federalinės pagalbos suteikimas mokykloms. Politikas nenori susidurti su vyskupu, bet jis ir nenori to, su rinkėjais, kurių dauguma už pagalbą. Dabartinis katalikas politikas jau skiriasi nuo senojo airių tradicijos — jis turi savo nuomonę apie prelatų politinę nuovoką. Už to stovi katalikiško turtingo pajėgaus trečiojo luomo atsiradimas. Jis perims vis daugiau katalikybės kalbėtojo rolę Amerikoj. Politikoj iš jo tarpo kilę žmonės bus laivesni ir išmintingesni. Taip katalikas politikas bus vis daugiau skaitomas amerikiečių priimtos mažumos atstovu.

Brogan baigia mintimi, kad katalikui politikui nebus lengva, bet pagaliau jam ir nebūtų lengva Airijoj. Jis turės atpažinti, kad valstybė nėra įrankis bausti nuodėmę ar vesti į šventumą. Yra ir vilčių, kad Amerikos tikintys protestantai įžvelgs su katalikais, kad jie turi bendrą priešą Amerikos gyvenimo būdo dalyje, kuri pasako, kad laimėti pasaulį **yra** išganyti savo sielą. **R. Šliažas**

Karštos diskusijos per suvažiavimą.

Hey, Šauly! Neužmik!

DAINAVOS PELKĖSE BEKLAIDŽIOJANT

Nuo rugpiūčio mėn. 25 d. iki rugsėjo mėn. 9 d. nerimavau. Nieko, kaip reikiant, negalėjau atlikti. Vis mintys lėkė į Dainavą. Ot, pikta! Taip norėjau važiuot į Studentų Ateitininkų Vasaros stovyklą, o negalėjau.

Na, bet jei negalėjau dalyvauti, tai nutariau nors kitų prisiminimais pagyventi. Todėl tik grįžusius iš stovyklos draugus sutikau visus su tuo pačiu prašymu: "Papasakokit kaip buvo, papasakokit viską, viską."' Bet atradau, kad rimtai reikia priremt prie sienos, kad papasakotų ką nors, o ne tik kartotų: "Buvo puiku, neapsakomai puiku." Todėl pamačius ateinantį Vakarį tuojau užpuoliau su savo klausimais apie stovyklą. Vakaris, rimtas, susimąstęs, todėl žinojau, kad sužinosiu apie rimtąją stovyklos dalį.

— Stovykla, kaip visos stovyklos, — atsakė Vakaris, — puiki!

— Man to neužtenka, papasakok daugiau, — tariau, užsispyrusi sužinoti.

— Bet... Nu, gerai! Šiais metais rimtoji dalis stovyklos buvo neapsakomai gera. Štai, tik iš paskaitininkų galiu pasakyti: dr. V. Vygantas, dr. Grinius, kuri dr. Urbonas, kun. dr. Celiešius, kun. Pūgevičius, dr. A. Liulevičius, dr. Kaupas, inž. Miklovas, rašyt. Jurkus, R. Šliažas, K. Skrupskelis. (Hmm, atrodo, kad visus suminėjau). O, temos įvairios. Buvo kalbama apie organizacijas, Lietuvos studentiją, lietuvių rezistenciją, lietuvio studento vaizdą pavergtosios Lietuvos literatūroje, tikslių̨jų mokslų netikslų pritaikymą, Bažnyčios suvažiavimą, kataliko intelektualo proble-

Susitikimas

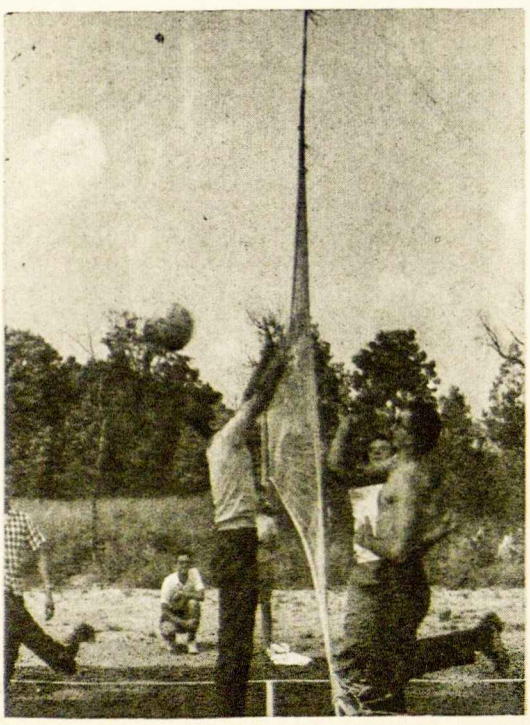

Spyrimas

Kauliukai?

mas, pasakas, ontologinį Dievo buvimo įrodymą, Teilhard de Chardin ir kitom temom. Žinoma, paskaitos ne viskas, toli gražu ne! Buvo ir diskusijų būreliai. Šie įvairiausiom temom. Pasirinkt net galėjai į tą eit, kur tema arčiau prie širdies. Ach, kai pagalvoji, buvo smagu sėdėt su draugais ir mintimis pasidalint.

Šiais žodžiais Vakaris greitai atsisveikino ir nužingsniavo toliau. Tačiau nenuliūdau, nes mano akys užtiko Snaigūnę. Nieko nelaukus ją ir užkalbinau.

— Snaigūne, juk buvai stovykloj. Papasakok apie ją.

— O, kad tu žinotum, kaip smagu buvo! Tos vakarų programos šiais metais, tokios įvairios ,tokios... oh, tiesiog nėra žodžių jas apibrėžti. Žinoma, buvo šokių ir šokių, bet ypač du stovykloje iš visų kitų išsiskyrė — tai tie, kurie buvo po programos. Šokių vakaras per alumnų savaitgalį buvo pradėtas su Clevelando pastatyta operete. Manau, kad niekad neužmiršiu Kukučio. Niekad negalvojau, kad Virgilijus tokį talentą turi. Vis dėlto prieš Jūrą ir Kristiną lenkiu galvą, kad jos galėjo parašyt ir pastatyti tokį veikalą. Talentų vakaras irgi neapsakomai geras. Salė išsipuošus, kaip Sekminėms, visi stovyklautojai išsipustę. Vos gali visus atpažinti. Šis vakaras parodė, kad talentų pas mus pilna ir ne bet kokių... Jei turėčiau laiko papasakočiau ir apie vakarą, kur skaitė ištrauką iš Krėvės "Raganius", Korporacijos Šatrijos suruoštą vakarą, religinį vakarą, laužą, fuksų dieną, išvažiavimą į Windsoro Lietuvių Dieną, vakarą daržinėje, kur matėm graikų teatrą ir paskutinį vakarą Detroite, kur matėm ištrauką iš B. Pūkelevičiūtės "Auksinės Žąsies". Bet atsiprašau, toliau negaliu. Turiu bėgt namo! Gal kitą kartą...

Jau paskutinius žodžius tardama Snaigūnė užsuko už kampo. Pasilikau viena stovėti susimąsčius. Iš Vakario ir Snaigūnės pasakojimų susidarė keistas stovyklos įspūdis. Vis dėlto reikia išsiaiškint. Ir štai lyg mano norus išskaitydama pasirodė Gendrė. "Palauk,", pagalvojau, "dar nepaliksit mane tamsoje." Ir su didžiausia šypsena pasitikau ją.

— Labas, Gendre. Ar jau pasilsėjai po stovyklos?

— Labas. Dar vis negaliu, kaip reikiant atsigaut. Visi kaulai skauda. Atrodo, kad senatvės susilaukiau.

— Kas taip tave ten galėjo ir išvargint, — nusijuokiau netikėdama.

— Jei būtum išgyvenus taip, kaip mes dvi savaites, neklaustum. Štai 7:OO val. r. keltis. Ir prasimanė šiais metais įsivaizduok mergaites į mankštą varyt, bet, ačiū Dievui, antrą savaitę taip atšalo, kad net drąsiausios sportininkės nedrįso nosies taip anksti ryte iš barako kišti. Na, o po atsikėlimo, tai žmogus neturi laiko nė atsikvėpt. Štai, šv. Mišios, vėliavos pakėlimas, pusryčiai, paskaitos ir diskusijų būreliai, pietūs, laisvalaikis, pavakariai, diskusijų būreliai, vakarienė, kartais net vėl diskusijų būreliai ir vakarinė programa. Tada vėl gult. Kitą dieną vėl keltis... ir taip dvi savaites. Tik programa pasikeitė antrosios savaitės gale, kada įvyko metinis SAS suvažiavimas.

— Kažkaip nenoriu tikėt, kad taip jus nuvargino, — suabejojau, — juk pati sakai, kad turėjot laisvalaikio.

— Laisvalaikis?! sušuko, ką tik atėjęs Gailius. — Vadovybė taip tą laiką pavadino. Bet, tai tikrai nebuvo tinginiavimo laikas. Tuo laiku sporto aikštė šaukte šaukė visus. Spyglys nenusileisdamas irgi viliojo, o salėj muzikos garsai ragino arčiau susipažinti su rimtąja muzika. Neatsiliko nei Rambynas, nei Gaudemundė, nei laukai irgi nenutildančiai kvietė atrasti tuos stebuklus, kuriuos jie slepia. Ir atsispirk žmogus prieš šiuos maloniai gundančius balsus. Tiesiog norėtųsi turėt galią visur iš karto dalyvauti.

Dar trumpai pasišnekėjom ir išsiskirstėm savo keliais. Žinoma, iš daugelio pasakojimų, kaip iš lopelių susisiuvo, nors ir negeriausia, bet šiokia tokia vientisa drobė. Taip man pagailo savęs, kad visa tai tik per kitus galiu pergyventi. Tačiau nusiraminau save nutardama, kad mano dalia kaip pasakų sekėjo ir aš galiu tik tart: "Ir aš ten buvau ,alų midų gėriau, per barzdą varvėjo, burnoj neturėjau."

Vyga Žibutaitė

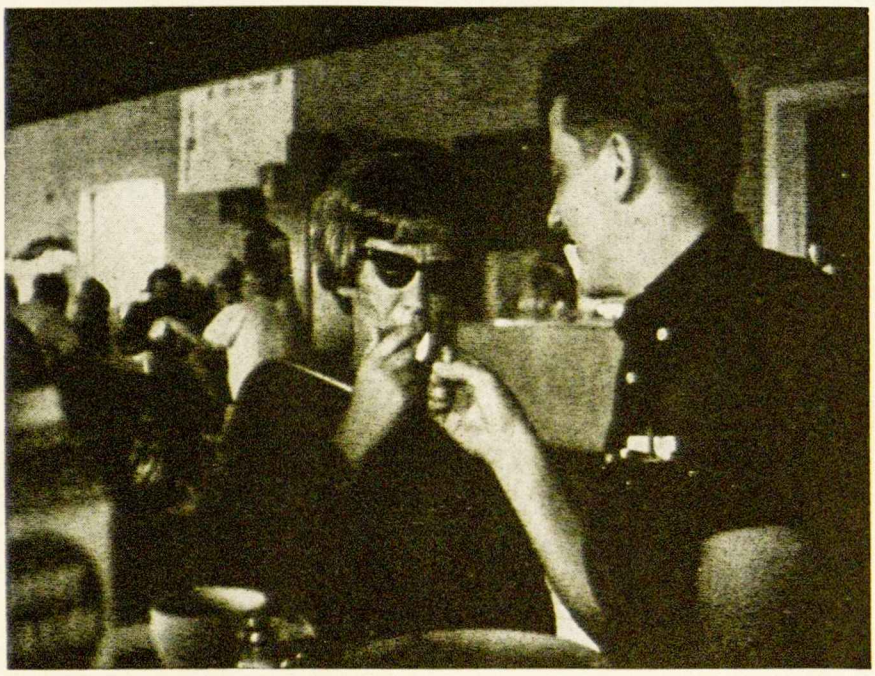

Fuksų pirma pareiga: išmokti rūkyti cigarus!

STOVYKLA PERSPEKTYVOJE

Sakoma, kad viską vertinam tiksliau iš perspektyvos. Kai praeina keli mėnesiai, atsisveikinus su Dainavos žaliais kalneliais ir Spyglio rytais snaudžiančiu paviršium, ir kai pasijunti ant pečių visą rudens mokslo sunkią naštą (o dar po universiteto knygyno langais teleškuoja Michigano vanduo), tada pajunti, kad vėl dainuoji dainas, vėl valtelėj plaukai, vėl sutinki komendanto ir vadovo susirūpinusį veidą. O kai sutinki stovyklos draugus, kalba vis grįžta į Gaudemundės ir Rambyno papėdę.

Ir galvoju dabar, kas yra toj stovykloj, jog taip pagauna, kad ar nori, ar nenori, ilgai nepaleidžia. Gali žmogus girti, gali peikti — bet tai darysi visus metus iki sekančios stovyklos pirmojo švilpuko.

Šįmet švilpuko tonas, atrodo, skambėjo kiek rimčiau. Buvo taisyklės, bet kas dar įdomiau, kad buvo pastangos jas įgyvendint. Spardėmės — tokia jau nelemta mūsų tradicija, bet reikia pripažinti, kad ir jų dėka jautėsi gyvesnė bendra nuotaika. Juk kai stovyklautojai susirenka pagal dienotvarkę į paskaitas, į diskusinius būrelius, į sportą ir vakarines programas, yra nesunku kartu pradėt ir dainuot, užsikrėst kitų kolegų gera nuotaika.

O dainas ir nuotaiką, kas norėjo, surado greit, be ypatingesnio ieškojimo. Dainos skambėdavo ypač pavalgius: vykdavo beveik varžybos tarp

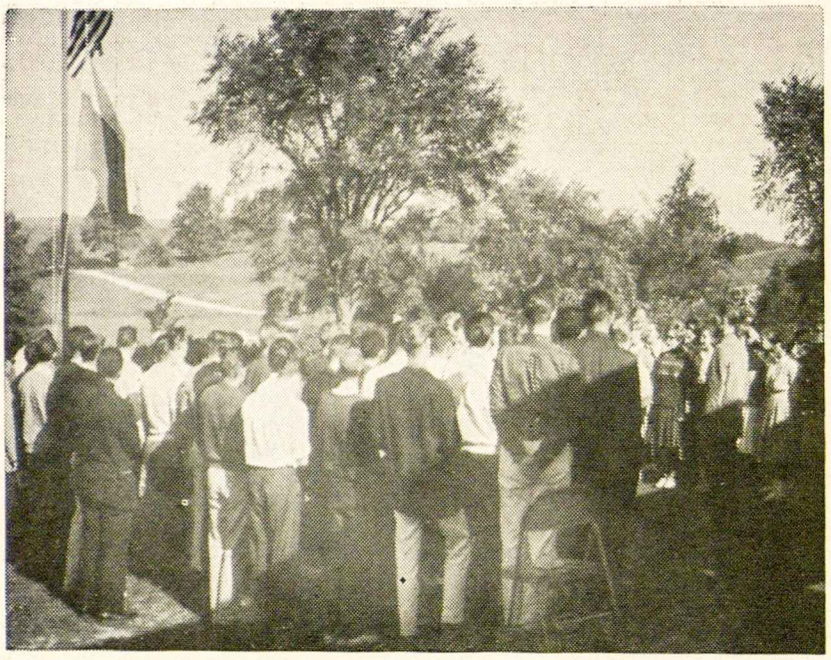

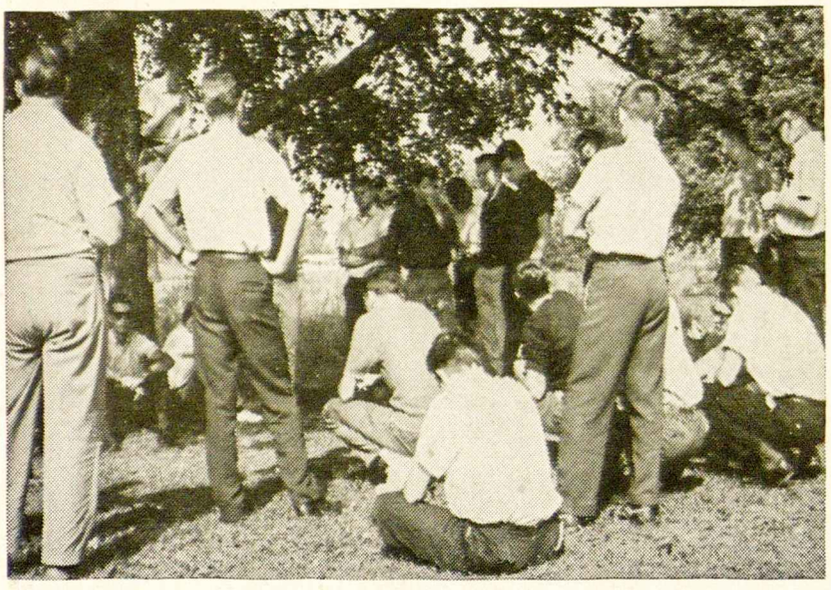

įvairių stalų ar korporacinių įsitikinimų žmonių. Net „Vai, kur buvai, dieduk mano", prisikėlė iš numirusių po kelių metų šermenų (o gal jis tik grįžo, kaip Rip Van Winkle) su ilgesne barzda? Maloniausias reiškinys šiuo atžvilgiu buvo tas, kad dainavo ne vienas, kitas žmogus, bet dainavo **stovykla.**

Vakarinės programos patenkino įvairaus skonio ir nuotaikos žmones. Paminėsiu atvejus, kurie yra palikę giliausius įspūdžius. Clevelando draugovės operetė parodė daug originalumo bei sveiko humoro, bet kartu atidengė ne vieną mūsų visuomeninę nuodėmę. Dekoracijos, efektingas magnetografo naudojimas, parodė, kiek daug galima padaryt su trupučiu pastangų ir planingumo.

Talentų vakaras sukūrė jaukią ir padrąsinančią nuotaiką mūsų jauniesiems menininkams pasireikšti. Ąžuolų vainikais papuošta salė visiems bylojo, kad šis vakaras išskiriamas iš kitų. Programa buvo įvairi: muzikos (solo, piano ir sekstetas), deklamacijos ir dailaus žodžio. Laurų lapai toli, bet svarbios pastangos, per kurias reikia tikėt, bent kai kuriem iš pasirodžiusiųjų, jie priartės.

Religinis vakaras supažindino su 6-15 šimtmečių rankraščiais, kuriuos matėme su "slides" pagalba. Taip pat, išklausėm religinės muzikos ir įvairių šimtmečių. Šis vakaras buvo įdomus tuo, nes pati programos medžiaga buvo neįprasta ir parodė, kad gali būti įdomu net tai, kas iš pradžių skamba svetimai ir sausai.

Iš laužų, vienas praėjo kiek drėgnokai. Ne vien fuksmajoris krikštijo pirmokus — prakiuręs dangus pakrikštijo besąlyginiai visus. Antrasis laužas praėjo sausiau, tik gaila, kad ant Rambyno kalno dainos ne taip skambiai atsimušė kaip nuo ežero. Tai buvo rimtesnė kliūtis sudaryt linksmesnei, gyvesnei nuotaikai.

Žinoma, neapsėjom ir be šokių. Bet šie savo charakteriu visi panašūs: dalis kolegų vis šoka su tom pačiom kolegėm, dalis vis su kitom, o dalis visai išnyksta iš šokių salės.

Progą pabendrauti su platesne visuomene sudarė dvi iškylos: į Windsore ruoštą Lietuvių Dieną ir stovyklos paskutinį vakarą Detroite: meninę programą sudarė ištrauka iš B. Pūkelevičiūtės vaidinimo **Auksinė žąsis.**

Daug būtų galima rašyti apie paskaitas, kurias stovyklos metu išklausėm — iš tikro, tačiau, būt turbūt geriausia, jeigu jas atspausdintų **Ateities** puslapiuose. Reikėtų paminėt tai, kad kiekviena savaip naudinga mūsų akiračio praplėtimui. Dienom sujungti ir suaktualint labai padėjo stovyklos programos koordinatorius. Ateity kiekviena stovykla turėtų savo

vadovybės sąstate turėti žmogų toms pareigoms.

Suvažiavimas davė progos visiems prisiminti parlamentarinę tvarką ir kelias dienas praleisti veiklos formalumų rėmuose. Ir ši praktika mums tiek reikalinga ir svarbi, kad turėtume asmeniškai tam daugiau dėmesio skirti.

Ką būtų galima pasakyti apie stovyklą bendrai? Kaip minėta, nuotaika buvo. Tik gal jos būtų dar daugiau, jeigu nebijotume parodyti asmeniškos iniciatyvos. Jeigu neretai tai parodyt pajėgiam norėdami su komendanto švilpuku prasilenkti, kodėl nepriešingai? Stovykla tampa dar įdomesnė, kai joje esam ne tik individai su savo įvairiais pomėgiais, bet kai esam ir **stovyklautojai.** Nelaukim, kad užimtų vadovybė — mokėkim aktyviai programon įsijungti.

Taip pat stovykloje norėtųsi matyti daugiau vyresniųjų studentų veidų. Be abejo, jiems gal sunku taip savo laiką sutvarkyti ar savo atostogas, tokiam reikalui pašvęsti, bet ar jie žino, kiek daug jie galėtų prie stovyklos nuotaikos prisidėti? Jų patirtis, nors tikimės ne tironiška, būtų tikrai lauktina energijos, sumanymų ar vien geros nuotaikos formoje. Tiesa, šįmet gana daug lankėsi savaitgaliais, bet tai yra per trumpas laikas įeiti į stovyklos nuotaiką (būna net priešingai, kad nesijaučiama reikalo į ją įsijungti, kai tuo tarpu laukiama parama).

Nemažiau linkėtina draugovėms iš anksto pradėt ruoštis stovyklai. Rengimas programų, pasirodymų jau dabar pagyvintų draugovių veiklą ir suartintų jų narius. Galimus rezultatus parodė Clevelando draugovės operetė: nevienas artistas buvo ne iš Clevelando, bet jų planingumas iš anksto atnešė tikrai gražius vaisius.

Miela buvo stovykla ir su jos prisiminimais skrieja nuoširdi padėka vadovybei, centro valdybai ir visiems, kurie padėjo ją suruošti. Tam reikėjo energijos ir darbo — ačiū. O dabar laukiam vėl susitikti ateinančią vasarą.

Rytė Vakaraitė

Rožė Marija Neimanaitė, gyvenanti 665 E. 120, Cleveland 8, Ohio, šiais metais baigė Notre Dame Akademiją ir toliau žada mokytis komercinį meną ir baigti muzikos mokslus. Rožė yra gavus "Certificate of Merit" už piešimą. Ji priklauso ateitininkams, skautams, Čiurlionio ansambliui, kur ji skambina kanklėmis bei dainuoja. Rožės mėgiamiausias laisvalaikio užsiėmimas yra menas ir skambinimas pianu.

Ina Skardytė, 18 metų amžiaus, gyvenanti 19320 S. Lake Shore, Cleveland, Ohio, šįmet baigė Villa Angela Akademiją ir yra lankiusi Vysk. Valančiaus lituanistikos mokyklą. Toliau Ina žada studijuoti Western Reserve University ir Cleveland Institute of Art. Mokykloje Ina yra gavus pirmą vietą "I speak for Democracy" rašinio konkurse. Ina priklauso Čiurlionio Ansambliui ir Maironio moksleivių at-kų kuopai. Mokykloje ji rašė į laikraštėlį ir iliustracijas piešė. Jos mėgiamiausias laisvalaikio užsiėmimas yra skaityt ir piešti.

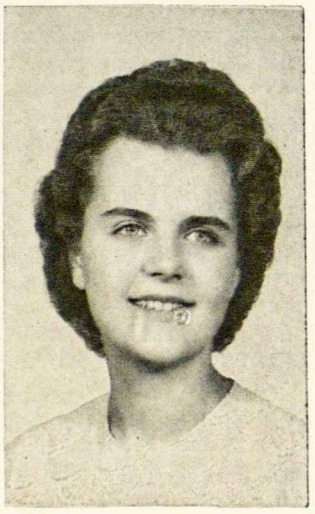

Onutė Damaitė, 18 metų, gyvenanti 3022 T. Street, Omaha 7, Nebraska, šįmet baigė Archbishop Ryan Memorial High School. Žada studijuoti mediciną Creighton University. Gimnazijoj būdama keturius metus buvo ant "Dean's List". Priklauso ateitininkams, skautams (yra skiltininkė), yra Omahos lietuvių bendruomenės choro akomponuotoja. Dalyvavo gimnazijos mergaičių krepšinio komandoje. Laisvalaikio mėgstamiausi užsiėmimai: literatūra, pianinas, vargonai, piešimas, rankdarbiai.

---

atkelta iš 241 pusl.

Ankstyva popietė — žmonių nedaug. Doleris už katalogą — atminimui vykstančios trisdešimt penktos abstraktaus meno parodos. Ilgos salės sienose kabo drobių keturkampiai. Beveik visi paveikslai be rėmų. Anie buvo sunkūs ir išraizgyti. Tamsaus medžio arba blizgą senu auksu. Bet reikia žmogų priimti tokį, kokį jį randi. Pusbrolis teisus. Gaila, kad taip trumpa darbo pietų pertrauka.

Neįrėmintos plokštumos. Ilgai lauktoji trisdešimt penktoji. Dalis drobių suskaldyta geometrinėm spalvų plokštumom. Milžiniškos drobės, ir mažos. Reikia išmokt spalvų kalbą. Salės vidury — skulptūros. Geležies lydiniai; toliau faneros gabalų lipdinys. Konstrukcijos, rašo kataloge. Kur randasi raktas priėjimui prie jų? Ji apeina salę. Lango rėmai su nuo suodžių įjuodusia užuolaida. Prilipinti laikraščių skuteliai vienam kampe. Kitam moters veido dalis. Sustoja. Į paveikslą žiūri dvi besikalbančios, skrybėliuotos moterys. Vienos rankoj šio mėnesio meno apžvalgos žurnalas.

— Žinai, brangioji, šitas tai tikrai mane sužavėjo. Čia tai tikrai menas.

— Bet sakyk, kame gi tu matai jį. Aš čia

nukelta į 256 pusl.

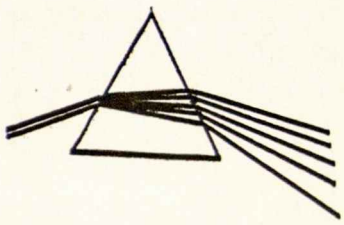

PER PRIZMĘ

Ir vėl vienas stovyklinis sezonas nužengė praeitin. Be vasarinių stovyklavimų šiandien ateitininkiško gyvenimo jau turbūt negalime įsivaizduoti. Esu linkęs tvirtinti, kad dabar tai tikriausiai pats efektingiausias at-kijos ugdymo ginklas. Vien jau laiko atžvilgiu jis mums paslankiausias, nes tada dauguma laiko pašvenčiama mūsų sąjūdžio gyvasties tęstinumui; šiaip gi, savose kolonijose, tik kas mėnesį tesusirenkame savam susirinkimui, posėdžiui. Nėra čia reikalo daugiau apie stovyklų vertę kalbėti; kas to nejaučia, tas mūsų šiandieninės būklės nesuvokia.

Nors ne kartą, bent šiose skiltyse, apie tai buvo išsitarta, tačiau be galo džiugu, jog mūsų stovyklose nuolat pastebimas gausus prieauglis. Prasidėjo praėjusios vasaros sezonas su jaunučių stovykla, kurion atgūžėjo 140 ateitininkiškų pipirėlių. Koks džiaugsmas tiems, kurie sąjūdžio problemomis gyvena. Tačiau nemažiau ryškus ir pareigos jausmas šio jaunimo atžvilgiu. Jei ateitininkams tėvų patikimas šis atžalynas, jei jį mes turime padėti įstatyti į Kristaus kariuomenę, tai įsipareigojimas tą atlikti didelis. Todėl ir tokia svarbi užduotis parinkti stovyklinius vadovus. Miela, kad mūsuose yra taurių, pasišventusių žmonių, kurie savo dėmesį, jėgas ir laiką skiria jaunimui: jo ugdymui. B. Miniataitė, F. Strolia, K. Širvaitis, A. Skirmuntaitė, A. Lukas — tai tik keli iš daugelio, kurių pastangomis jaunimo stovyklos ir šiais metais pavyko. Jiems priklauso ateitininkiška padėka.

Svarbią duoklę stovyklos pasisekimui atiduoda ir prelegentai bei visi tie, kurių dėka stovyklinė programa pravedama. Daugiausia, žinoma, pastangų padeda centro valdybos ar jų įgalioti asmenys, kurie tas programas sustato. Daug kas jų laiškus gauna su prašymais paskaitą parengti. Ir, deja, ne vienas iš tų, kuriuos tie prašymai nukreipti nelabai atsakingai elgiamės. Neatsakome; dieną kitą prieš stovyklą atsisakome savo įsipareigojimą pildyti; staiga pakeičiame stovyklon atvykimo laiką, kada jau nebegalima pakeisti programos. Ne veltui studentai tokioj nevilties akimirkoj išsireiškė, kad jiems stovyklą ruošiant reikia daugiau kovoti su sendraugiais negu su santariečiais. Žinoma, nelengva ir paskaitininko duona: kviečia jį ir sendraugiai ir moksleiviai; šaukia pas save studentai ir jaunučiai. Negi visur suskubsi. Tik būtų gera, kad tokiais atvejais jau iš anksto vadovybėms praneštumėme, ar galima, ar šį kartą nepajėgsime patalkininkauti. Penkias prieš dvyliktą tai padaryti negarbinga ir tik bereikalingo skausmo suteikia tiems, kurių pečiai neša rengimo naštą.

Sendraugių stovykloje visą laiką išbuvę ja labai patenkinti grįžo. Vis stipriau pradeda įsigalėti šio sąlėkio tradicija. Harmoningas vyresniųjų ir jaunesniųjų bendravimas, šiems laikams pritaikyta programa, nevengiant pažvelgti tiek į save tiek į mus supančią aplinką bei pačios gamtinės sąlygos, palankiai stovyklautojams nusišypsojusios, — visa tai gražiai derinosi visumon. Tiesa, gal galėjo stovyklon atvykti daugiau jaunesnių. Juk jie patys tą programą sustatė savo laiku Princetone susirinkę ir tuos klausimus giliau išgvildenę. Bendrų patalpų nemėgstantiems buvo proga netoli esančiame motelyje įsikurti ir tokiu būdu savo privatumą išsaugoti. Norėtųsi tikėtis, kad sekančiais metais jaunosios kartos bus gausiau stovyklautojų tarpe. Būtų gera ,kad jau dabar sendraugių centro valdyba paplanuotų sekančios stovyklos galimybes ir pabandytų ją pravesti rytuose. Kennebunk Port Tėvų Pranciškonų vasarvietė tam būtų ideali vieta; nors nebūtina tik ta vietove ribotis.

Tie, kuriems visad negerai, studentų stovykloje skundėsi, kad jei pernai stovykloje buvo permažai tvarkos, tai šiais metais jau kiek perdaug buvo drausmės. Tačiau daugumai ši stovykla tikrai patiko: ir mergaičių gražių, ir paskaitų įdomių ir ypač gerų diskusinių būrelių. Ir tai daugelio nuomonė. Kalbėjo taip ir stovykliniai šulai ir pirmą kartą studentų stovyklose dalyvavę ir ten fuksų krikštą gavę. Centro valdybos nariams, tiek darbo ir pastangų padėjusiems, tai malonus atpildas. Ir šį kartą stovykloje buvo labai daug dabar studijas pradedančių; jiems tai geras įvedimas į studentų ateitininkų organizacinį gyvenimą. Džiugiai nuteikė ir tas faktas, kad stovykloje įvykusiu sąjungos suvažiavimu daug domėtasi. Šiaip jau jam praeityje studentų masė mažiau domėjimosi parodydavo.

Negalima nepastebėti ir kun. Pūgevičiaus-Pūgos, čia gimusio lietuvio, domėjimąsi ateitininkais ir jo uolų įsijungimą į bendrą stovyklinę nuotaiką. Jis toks savas jaunimui. Kitas džiuginantis reiškinys — tai gyvesnis liturginis gyvenimas; Šv. Mišių aukoje sutartinai dalyvaujanti stovyklinė bendruomenė sudaro labai mielą įspūdį; tačiau šioj srityj mums dar daug reikės pažengti.

Netiek miela, kad ir šiais metais rytuose surengta moksleivių ateitininkų stovykla nesusilaukė tiek dalyvių, kiek jų galėtų turėti. Vietoj 50 norėtųsi matyti 150. Iš Philadelphijos šiais metais nei vieno stovyklautojo nesusilaukta; kodėl? Savo laiku taip uoliai dirbusi moksleivių ateitininkų kuopa lyg ir gyvastį prarado. Ar nevertėtų į tai pažvelgti visiems tos vietovės ateitininkams? Rimtai tuo tektų susirūpinti. Bostono moksleivių dalyvavimas ne ką geresnis. Žinoma, galima tai bandyti pateisinti stovyklavietės artumu, bet prie pat Bostono stovyklauja skautai sugeba kur kas didesnį jaunimo būrį savo ratan patraukti. Kodėl? Juk ir jiems vietovės pažinimo "problema" galioja? Bostonui rimtai tektų susirūpinti šia padėtimi; juk tai jau ne pirmas atvejis. Gi pasiteisinimai tikrai blankūs ir menki — trūksta pastangų; gerais norais juk ir pragaras grįstas.

Stovyklai vadovavę yra nuomonės, kad rytų jaunimas aktyvesnis, uolesnis: jie ir gyviau dainuoja, ir daugiau talentų parodė. Tačiau iš kitos pusės prie jų reikėtų daugiau padirbėti. Moksleivių vadovybė tai turėtų dėmesin priimti. Reikia rytams ieškoti darbininkų; jų turėtumėme surasti. Reikia betgi ir pamokymų jiems, o didieji moksleivių globėjų planai ir vėl patogiai buvo užmiršti ir Dievo valiai palikti. Regis nei sendraugių nei studentų stovykloje šiam klausimui daugiau dėmesio nebuvo skirta. Sunku nesavais reikalais rūpintis... Tačiau nereikėtų rankų nuleisti; reiktų moksleivių valdžiai dar kartą šį reikalą gyvai pajudinti.

Vytenis

VOX POPULI

APIE FABRIKUS...

Gerbiamoji Administracija,

Įspėkite ir prižiūrėkite redaktorius!!! Jei ir toliau mes rasime Chicagos ar New Yorko fabrikų, pastatų nuotraukas (o ne lietuviškus ir nieko bendro su lietuviais neturinčius)... Nenorime amerikiečių knygų recenzijų — **jų pilni amerikiečių dienraščiai** — Kam mums dar savo pinigus ir energiją eikvoti —

A. Skirius

... IR VALKATAS. AR IDEOLOGIJA LAIMĖS?

Gerbiamas Redaktoriau,

perskaičius Vox Populi A. M-ės laišką, atsiverčiau Jos išpeiktą "Ateities" numerį, norėdama galutinai išsiaiškinti ar tikrai redakcija taip labai nusikalto at-kų ideologijai, patalpinusi miesto valkatų fotografijos. Anaiptol. Tos fotografijos yra meniškai skoningos, vulgarumo jose nėra.

Argi mūsų ideologija tokia silpnutė, kad turėtumėm bijot pažvelgt realybėn? Argi tie miegantys valkatos tiktai pasibjaurėjimą kelia? Man jie primena gyvenimo skaudulius, kuriuos mes savo ideologija vadovaudamiesi turėtumėm bandyt gydyti. Darykime tai per savo profesijas, laiškais valdžios pareigūnams, ir panašiais būdais.

Prisimena man kadaise skaityti viduramžių meto atsiliepimai apie garsųjį Gruenwaldo Altorių. Tame altoriuje menininkas pavaizdavo Kristų šašuotą, žaizduotą, mirties agonijos iškreiptu veidu. Ano meto žmonės neapsakomai buvo pasipiktinę tokiu Kristumi. Jie gi, mieliau būtų norėję matyti Nukryžiuotąjį gražų, susišukavusį, ir, tur būt, besišypsantį.

Nebijokime žvelgti į fiziniai negražią realybę, nes po ja dažnai glūdi gilūs išgyvenimai, amžinosios tiesos ieškojimas.

Baigiant, noriu priminti, kad aukščiau minėtas "Ateities" numeris turi ir gražių didmiesčio vaizdų; panašių į tuos, kuriuos matome spalvotose atvirutėse.

Su geriausiais linkėjimais,

Gintarė Ivaškienė

Dėl A. M. laiško, žiūrėk Vox Populi, Ateitis Nr. 7, 1962. (Red.)

"IDEOLOGIJA" PRALAIMI?

Gerbiamoji "Ateities" Administracija,

... Juo toliau, juo labiau įsitikinu, kad geriausia priemonė neapsimokantiems (tuo labiau net laiškų neatsakantiems!) "prenumeratoriams" — "priminti pareigą" — **nutraukti** "Ateities" siuntinėjimą. Štai mano samprotavimai:

1. Tokie "prenumeratoriai" greičiausiai "Ateities" visai neskaito ir meta ją į popierių dėžę,

2. Jums tai sudaro **pagrindinį** išlaidų (bereikalingų) šaltinį: spausdinimo etc. išlaidos, siuntinėjimo etc, etc.; žiūrėkit kiek išlaidų atkristų... Tada:

3. Ir rėmėjams būtų rimtesnio pagrindo paremti Jus aukomis. Nes dabar rėmėjai junta, kad jų "aukos" (tegu ir mažytės) eina "vėjais".

4. **Nutraukus** tiems "prenumeratoriams" siuntinėjimą, esu tikras, kad **suinteresuotieji** patys atnaujins prenumeratą ir apsimokės net skolas, arba **bent prašys** siuntinėti "Ateitį", pasižadėdami atsilyginti. Ir tai bus tikrieji "Ateities" skaitytojai.

Man rodos tai vienintelė išeitis Jums iš dabartinės klampynės.

Jūsų
(pavardė prašyta neskelbti)

P.S. Suprantat, dabar rėmėjai jaučiasi remią tuos "popierio krepšininkus".

Apie šį klausimą norėtumėm išgirsti daugiau pasisakymų.

Šių metų vasaros stovyklose buvo išdalintos anketos "Ateities" turinio klausimais. Šia proga gauta įdomių pasisakymų. Štai vienas:

Gerbiamoji Redakcija,

Viena iš svarbiausių pastabų yra lietuviškų citatų įvedimas. Visos citatos panaudotos rašinyje turi būti išverstos į lietuvių kalbą. Jeigu autorius to nepadarė, tai redaktorius turi tai padaryti prieš spausdinant rašinį. Jei redaktorius to nenori daryti, tai reikia toks straipsnis nusiųsti atgal autoriui ir tegul autorius verčia savo naudotus šaltinius į lietuvių kalbą.

Antra pastaba yra dėl lietuviškų žodžių paaiškinimų svetima kalba, kurie prisegami straipsnyje skliausteliuose. Mes turim išlaikyti lietuvių kalbą lietuvišką, tai yra, gryną. Mes turim turtinti lietuvių kalbą naujais lietuviškais žodžiais, o ne naujais svetimais žodžiais. Mes turim suprasti visus lietuviškus žodžius lietuviškoje prasmėje, o ne svetimoje prasmėje. "Ateitis"' yra lietuviškas žurnalas lietuviams, o ne svetimų įtakų perteikimas lietuviams ir ne "lietuvių" įtakos perteikimas svetimiems.

Ir vargas redaktoriui, kuris nemoka lietuviškai galvoti. Todėl ieškant naujo redaktoriaus nepasiribokit vien tik jo kalbos žinojimu.

Ir ant galo, aš "Ateitį" prenumeruosiu tol, kol bent vienas lietuviškas žodelis joje tilps. O paskui, mes turėsim skirtis.

Dėkui už Jūsų dėmesį.
Jūsų Kristuje

Algis Gladkauskas

Laiškus "Vox Populi" skyriui prašome adresuoti Redakcijai.

Sukūrusius lietuvišką šeimą,

REGINĄ ZIGAITYTĘ

ir

SIGURDĄ GIRDAUSKĄ

nuoširdžiai sveikina

Ateitis

PAGALVOK!

M. Pakalniškytė

1. Buvo kvadratinės formos prūdas, ir prie kiekvieno kampo augo medis. Ar galima to prūdo plotą padvigubinti taip, kad liktų jis kvadratinis ir kad medžiai pasiliktų toliau beaugą tose pačiose vietose?

ATSAKYMAS: Galima.

PAAIŠKINIMAS: Prūdą reikia praplatinti taip, kad medžiai liktų bestovį prie naujojo prūdo kraštų, vienoduose atstumuose nuo jo kampų.

2. Ar galima keturis pinigus padėti ant stalo taip, kad kiekvienas iš jų būtų tame pačiame nuotolyje nuo likusių trijų?

ATSAKYMAS: Negalima.

3. Ar gali keturi sviediniai būti taip išsidėstę, kad kiekvienas iš jų būtų tame pačiame nuotolyje nuo likusių trijų?

ATSAKYMAS: Gali.

PAAIŠKINIMAS: Tris sviedinius padėk ant stalo lygiakraščio trikampio viršūnėse, o ketvirtąjį laikyk pakėlęs vienodame atstume nuo visų trijų.

4. Baseinas turi tris vamzdžius. Pirmas vamzdis gali pripildyti baseiną per 3 valandas, antras vamzdis gali pripildyti baseiną per 2 valandas, o trečiasis gali tik ištuštinti baseiną per 4 valandas. Per kiek laiko prisipildys pusė baseino, atidarius visus tris vamzdžius iš karto.

ATSAKYMAS: Per 6/7 valandos.

PAAIŠKINIMAS: Pirmas vamzdis pripildys 1/3 baseino per vieną valandą, antrasis vamzdis pripildis 1/2 baseino per vieną valandą, o trečiasis vamzdis ištuštins 1/4 baseino per vieną valandą. Sakysim, visus tris vamzdžius atidarius pusė baseino prisipildys per x valandų: Pirmas vamzdis per tą laiką pripildis x/3 baseino, antrasis — x/2 baseino, o trečiasis ištuštins x/4 baseino. Tada:

$$x/3 + x/2 - x/4 = 1/2$$

Išsprendę lygtį gausime

$$x = 6/7.$$

5. Kiek kūbinių colių žemės yra skylėje, jei ta skylė yra vienos kūbinės pėdos dydžio?

ATSAKYMAS: Nieko.

PAAIŠKINIMAS: Jeigu yra skylė, tai ten negali būti žemės.

San Paulis

1962 m. IX 5 d.

Brangus K. Š. Redaktoriau,

Skaičiau rimtam jaunimo laikrašty, nerimtoj dalyje, kad jeigu nori tapti garsiu poetu, tai turi rašyti į K. Š.

Tad ir rašau.

LAIŠKAS TĖVAMS

Sudiev, brangus tėte, turiu iškeliauti.
Platusis pasaulis vilioja mane.
Kai po kiek laiko prireiks pabadauti,
Vėl prisiminsiu tada aš tave.

Vėl prisiminsiu tą gabalą duonos,
Kurį metei Sargiui ėst po stalu,
Tokioj padėty kaip dabar, man atrodo
Suėsčiau ir duoną ir Sargį kartu.

O apie sriubą, kur uostėm ir rijom,
Ir, kas liko, pylėm laukan abu,
O kad pakliūtų dabar nors netyčiom,
Vistiek kad ir būtų iš katės šlaunų.

O apie vištą, kur valgėm susėdę,
Man net galvoti apie tai yr' skaudu,
Jei aš galėčiau ir varną tą juodą
Suryti su plunksnom, nebūtų sunku.

O nelaimingas tasai mano vardas
Kai jį atsimenu vis supykstu,
Vietoj to vardo galėjai man duoti
Gražius ir storus paršiukus bent du.

Tad ir rašau tau, brangusis tėveli,
Atsiųsk nors truputėlį man pinigų,
Kad ištrauktum dar gyvą savo sūnelį
Iš artėjančios giltinės nagų.

Tavo sūnus
Mikas (išalkęs) Paršas

Mielas parše: jeigu atsiųsi savo vardą ir adresą, tai atsiųsiu duonos plutą. (Red.)

GRAIKŲ DRAMA KLUONE

MAIRONIO MINĖJIMAS SAS STOVYKLOJE

ORATORIUS

Nebuvo dar tada nei nieko nei būtybės;
Nebuvo erdvės, nei dangaus skliautų aukštybės.
Kas veržėsi gyvybėn Kur? Kieno globotas?

(Stovyklautojai įžygiuoja, matronos pirmos)

Į Celiešiaus puikų dvarą
Iš visokių karčiamų

Suvažiavę duoda garą
Daug matronų ir kitų:
Viens neaiškus juokdarys,
Kits Narimantas Udrys,
Ožkabarzdis Naujokaitis,
Plačiaburnis Karaška,
Su alaus bačka Gaška
Ir bebarzdis Adomaitis.

Knarkia naktį ištvermingai
Mūsų Rimantas Rudys,
Verkia Grandkavą prasnaudęs
Doras Rimantas Repšys.
Kumščia drūta, apskrita
Muša uodus Boguta
Lig alkūnių atsiraitęs;
Kaip katytės lig naktų
Kniaukia choras merginų,
Sudarytas Beleškaitės.

FILOSOFAI (priėję prie matronų)

Dar ir dabar manau, brangioji!
Man be tavęs gyvent — mirtis,
Viena tu man žvaigždė skaisčioji!
Tu mano laimės priežastis.

(Matronos nusisuka nuo filosofų)

Širdis man verkia: Tavo sielą
Suprasti vienas aš galiu;
Bet skirta eit Tau, mano miela,
Kitu gyvenimo keliu.

INŽINIERIAI (priėję prie matronų)

Daugel reikia dalykų šioj žemėj mylėti,
Kad pažintum paskui, kas mylėti verčiausia:
Saldumynus, žaislus, marių erdvę plačiausią,
Arklius, moteris, garsą ar skaistrožių rėtį.

FILOSOFAI (iš tolo)

Apstojo Apoliną mūzų būrys
Ir kad kakarinę graudžiai užvarys!..
Net krūpteli tėvas poetų:
"Kam talentus, girdžiat, sijoji ant vėjo?
Juk giesmes bemegzti net tie panorėjo,
Kuriems šluoti gatvę reikėtų!"

MATRONOS (inžinieriams)

Norėčiau lygiai aš visus
Prispaust prie degančios krūtinės,
O balsas sąžinės grąsus
Man sielą graužia bekankinęs!

VALDYBA (pastebėjus sąmyšį)

Bėkit į kalną pasižvalgyti,
Kas ten smarkiai vakaruos
Beldžia, žaibuoja. Apmaudo vytį
Pragaras neša nasruos?

ORATORIUS

Bet susirūstino smarkus
Perkūnas, iš dangaus pamatęs,
Kad drįso palytėt žmogus
Skaistybę dieviškos Jūratės;
Paleidęs žaibą ir griausmus,
Sudaužė gintaro namus.

VALDYBA

Šimtą rykščių toms mergoms
Atskaityk, Gaška, nuogoms!

VISA STOVYKLA (į valdybą)

Kokiems velniams jūs, bepročiai ar žiaurūs žmonės,
Vieni kitiems ant žemės pragarą sukūrėt,
Ar saulės šilumos, ar duonos neužtektų,
Jei meilė širdyse nesaunori prašnektų?

VALDYBA

Tuščių skundų, įgrįsusių dejonių
Gana! Perdaug, nenuoramos rėksniai!
Gana verkšlent jums, milžinai svajonių,
Išlepinti ir sotūs tinginiai!

FILOSOFAI (sau)

Nuobodžios, pilkos slenka dienos,
Be atmainos ir be vilties;
Aplinkui neprieteliai — sienos,
Lyg kad sargyba ant nakties.
O darbas, draugas kitada,
Dabar tik slegianti našta.

Išplėšk man širdį kruvinai,
Kad jos negundytų ta žemė,
Kur vienos kovos, kur sapnai
Galų gale tik kančią lemia.

INŽINIERIAI (į valdybą)

Nebeužtvenksi upės bėgimo
Norint sau eitų ji pamažu;
Nebsulaikysi naujo kilimo,
Nors jį pasveikint tau ir baisu.

MATRONOS (į valdybą)

Ar aš kalta, kad mano širdies
Nenukalta iš šalto akmens?
Kad tiek sykių apgautos vilties
Neišsemsi kaip marių vandens!
Rodos, širdžiai paskirta mylėti,
Tai kodėl gi jai tenka kentėti?

FILOSOFAI (į matronas)

Ar kiaurą naktį lig aušrinės
Akių sumerkti negavai,
Kada prispaudus prie krūtinės
Tiktai kryželį bučiavai?

INŽINIERIAI (į filosofus)

Dar ir dabar matai svajonėj
Lotosui lygias jos akis,
Krūtinę apvalią, malonią
Ir aistroj alpsta tau širdis.

FILOSOFAI (inžinieriams)

Oi siurbėlės, niekšai, bastūnų gauja!
Diplomuoti valyzų vežikai!
Kai kur kai kas
Net pavarde apsišarvavęs nauja!
Be sąžinės kyšių lupikai!

Buvo laikas, oi buvo, kai tarp linksmo jaunimo
Reikalingi mes buvom svečiai,
Nuo kilnių idealų, nuo drąsaus įkvėpimo
Žiebė mums iš akių spinduliai.

STOVYKLA (valdybai užmigus)

Antai pažvelki, valdybos rūmai
Dunkso tarp kalnų plačiai!
Naktis juos rūbais tamsiais, kaip dūmais,
Dengia! Jie miega giliai!

Pelėsiais ir kerpe apaugus aukštai,
Valdybos garbinga pilis!
Jos aukštus valdovus užmigdė sapnai,
O mes tebestovim dar vis.

INŽINIERIAI (matronoms)

Statykime, puoškime aukštus namus
Ir bonkas ant pokylio stalo!
Ir loškime kortoms ligi nakties
Ir gerkim be saiko ir galo.

(Filosofai pažadina valdybą. Valdyba išvaro inžinierius)

ORATORIUS

Bet susirūstino smarkus
Perkūnas, iš dangaus pamatęs,
Kad drįso palytėt žmogus
Skaistybę dieviškos Jūratės;
Paleidęs žaibą ir griausmus,
Sudaužė gintaro namus.

FILOSOFAI (paskui išeinančius inžinierius)

Prie kortų nereikia nei didelio proto!
Atimti — pridėti gana,
Prie kortų bus lengva ir kojoms pilvoto
Ir kam pavyduolė žmona.

(matronoms)

Širdele mano, suviliota
Ir apsiverkusi nesyk,
Išgirsk bent kartą sveiką protą,
Jo patarimo paklausyk.

MATRONOS (filosofams)

Apsaugok, Viešpatie, nuo priešo,
Kursai patamsiais duobę knisa,
Nuo to, kursai ant kelio viešo
Purvais apdrabsto žmogų visą!

Bet aš bijau ir tų draugų,
Kuriems nelaužė nieks ragų;
Kurie perdaug akyvai mano,
Kitus, ne savo ožį, gano.

Apsaugok ir nuo piktadėjo,
Kursai užpuolęs kelnes mauna,
Ir nuo politiko veikėjo,
Kursai visur tik tvarką griauna.

(Filosofai išeina). FILOSOFAI

Ko ieškojo širdis, neatrado,
Nors betrokšti vargiai dovanos!
Nepasotinęs amžino bado,
Jį tik pridengia rūbais šalnos.

MATRONOS

Sunku mums būti be vilties!
Be jos skausme kas suramintų!
Kas duotų širdžiai tiek ugnies?
Kas ištvermę varge gamintų?

(Valdyba nužengia pas matronas. Kartu išeina).

— — — — — — — — — — — — —

KAPITULIACIJA

Ne vieną kartą jau buvo grūmota,
Perkūnų trenksmais svaidytas aplink,
Ir štai, iš kažkur vėl atsikerepečkiota
Musės: nors imk ir įspirk.

Sau, nes kam gi kaltę į sterblę mesi,
Kad poniutė kapryzų pilna,
Musė, ta šešiakojė sparnuotė
Maudosi tavajam sriubos šaukšte?

Bet niekis, geram esant žmogui,
Nuo pykčio greit atsileidžia širdis.
Tik štai, knygoj akis beganant,
Kažkas zuja: spėk, kas nutūps ant taško i?

Menkniekis. Sėsk rašyt draugui laišką:
Kaip be jo šiom dienom be galo gūdu.
Tik štai, priešais, jau nenaudėlė sukasi kraipos,
Vesdama iš kelio tave su pieštuku...

Tai niekis. Šaltai, broli, laikykis.
Prigulk, ir tuoj bus ramu.
Tik, kai pro sapną imi žegnotis
Žinai: promenados vyksta tavuoju veidu...

Spąstai: žiaunom bejėgiai šypsos pakampėj;
Šautuvas: suvaikėjęs senis knerpsi su cibuku;
Rykštė: nulūžus seniai motinos rankoj... Muse!
Štai raktas namų...

Durnaropė

.....

atkelta iš 251 pusl.

tematau tik skersai perbrėžtas linijas ir kelias spalvų dėmes...

— Na kaipgi, miela. Pažiūrėk iš arčiau, ir vėl iš toliau. Ar nieko nepajauti? Turi išgyvent. Ach, kiek čia to grožio! Taip kaip neužsidėtum devyniolikto šimtmečio suknelės, taip ir turi būt neatitolusi meno pažiūrose.

— Taip, taip, žinoma. Bet pasakyk, ką aš čia turiu išgyventi? Paaiškink, susimildama.

— Na turi jausti pasitenkinimą, kaip sakiau...

— Bet...

* * *

Antiques. Krautuvėje lentynose sukrautos už stiklo blizga prekės. Karoliai, apyrankės, sagės. Ji žiūri į turtingą atspindį tamsaus aksomo fone. Blizgesys primena priešais sėdėjusios mo-

Administracijos pranešimai

"Ateičiai" aukojo:

$2000 — Nežinomas aukotojas,

10.00 — Dr. Kęstutis Keblys,

Po $5.00 — Tėvai Pranciškonai (iš St. Catherines, Can.), Elona Vaišnienė, kun. St. Yla, V. Kasperavičiūtė, ir asmuo, prašęs pavardės neskelbti;

$4.00 — kun. J. Patasius;

$3.00 — Ina Skardytė;

Po $2.00 — kun. Pr. Geisčiūnas, Julius A. Raulinaitis, Apolonija Šapalaitė, J. Juozapavičius, ir asmuo, prašęs pavardės neskelbti;

Po $1.00 — J. Cinga, Eug. Šilgalis, Danutė Kantautaitė, kun. Vyt. Pikturna , Juozas Jonyka, Vyt. Aušrotas, Vyt. Kamantas ir A. Tamulionis.

Garbės prenumeratas prisiuntė: Prel. I. Albavičius, Dr. ir Dr. Adams, Dr. K. Ambrozaitis, Pr. Baltakis, G. Bajorūnaitė, kun. Dr. Bartkus, Dr. Beliekas, Dr. A. Čepulis, kun. Dr. P. Gaida, Antanas Gilvydis, kun. J. Grabys, kun. J. Gasiūnas, A. Ivaška, Prel. Pr. Juras, kun. K. Juršėnas, kun. J. Kučingis, kun. Pr. Kuras, Aleksas Lapkus, Algis Lukas, kun. dr. Mendelis, kun. V. Martinkus, kun. J. Narbutas, kun. Pakalniškis, kun. P. Patlaba (už 2 metus), kun. A. Paškevičius, Ona Petrikienė, kun. J. Ruokis, Dr. A. Sužiedėlis (už 2 metus), kun. J. Švagždys, Dr. P. Žemaitis.

Aukojusiems "Ateities" reikalams, prisiuntusiems Garbės prenumeratas ir apmokėjusiems prenumeratos mokestį, o dar ir priedui gero žodžio nepagailėjusiems, nuoširdžiai dėkojame.

Administracija

ters karolius, kandeliabrą, iškrakmolytas staltieses ir veidus. Pardavėjas, kaip kelneriai, tamsiu kostiumu, prašo sėstis į prie žemų stalelių kėdes. Jis siūlo kitą, Palestinos senojo sidabro išdirbinį. Dar yra daug ir Italijos rankų darbo. Kaina augšta, bet panelė turi gerą skonį. Prekė verta. Kaina augšta ir ji jaučiasi turinti šio mėnesio meno apžvalgos žurnalą rankoje ir nenusimananti nieko apie paveikslą. Krautuvės kitam gale dvi moteriškės patylomis kalbasi. Iš kalbos nuotrupų paaiškėja jog viena savininkė. Bet panelė tikrai turi puikų skonį. Bet ji taip pat ieško pigesnės dovanos. Savininkė skundžiasi draugei jog brangiai kainuoja pergabenti prekės iš užsienio. Štai begalo graži sagė: juodam fone trys balti balandžiai. Iš Italijos. Kaip panelei, tai kainą nuleisim.

Ji atsistoja mokėti. Pardavėjas nueina ieškoti dėžutės dovanai. Savininkės prislopintas pokalbis tęsiasi, kad matai, reikalai ne taip jau blogai sekasi, kai atsiranda tokių, kaip kad ši, lengvai mokančių tokį pinigą už prekę, kurią galėtų gaut už ketvirtį kainos.

* * *

Jis eina miesto centro parko link. Medžių pavėsiai ir suoleliai. Gyvas, žalias stogas ir ramuma. Didžiuma suolelių užimti. Įstaigų darbininkai, seneliai, vaikai su auklėmis. Viena vieta tuščia, šalia vėlyvesnio amžiaus žmogaus. Jis knapsi galva snausdamas; ant kelių laikraštis. Gera ištiesus kojas. Skersai tako balti balandžiai. Juos senutė maitina grūdais veltui. Neprašo keturgubos kainos. Dovana liko krautuvėj; ji išėjo nesumokėjus. Tai kas, kad savininkė baisiai paraudus nutilo. Tai kas, kad nesusigaudydamas pardavėjas, vijosi pusę bloko ir šaukė sugrįžt. Negaila pinigo. Negaila savęs durnelės rolėj. Tik kodėl gi ji taip pasielgė? Kodėl metus pinigą atgal į rankinuką, šaltai išėjo iš krautuvės? Šaltai ir apskaičiuotai?

Žaliasis tinklas virš galvos supa pagautus vėlesniuosius šviesos lašus. Jie neša vėsumą. Iš kažkur ataidi sausakimšai besistumiančių mašinų garsai. Kaimyno laikraštis jam slysta nuo kelių. Ji pagauna jį. Judesys pažadina šalia besėdintį.

— Nuoširdus dėkui, — taria.

Jo akys mėlynos ir, nors aplink išvagotos laiko, sekundei jos suliepsnoja pavasario dangum.

Ji užsimerkia. Pavasario dangus ir stiklo kandeliabros. Pavasario dangus ir šio mėnesio meno apžvalgos žurnalas. Pavasario dangus ir baltų balandžių sagė. Ir ji staiga supranta. Sagė sąžinės rankoje nublunka; balandžiai nulekia. Tą momentą ji kaip ir kiti, buvo ieškojus veido, kurs atitiktų situacijai.

ALp(LKA)1786
1962, Nr.9

80.725.66